

KAIVOSLAIN MUKAINEN MALMINETSINTÄ; Kaivosviranomaisen käsikirja

Alkusanat

Suomessa on merkittävä malmipotentiali, joka käy ilmi useasta geologisesta tutkimuksesta, ja siitä että Suomeen yksittäisenä maana perustettiin uusia kaivoksia 2000 -luvulla suhteellisesti ehkä eniten koko maailmassa. Uusia merkittäviä esiintymiä on paikallistettu ja malminetsinnän kiinnostavuutta mittaava kansainvälinen vuosittain julkaistava Frazer -instituutin tekemä selvitys asetti suomen kiinnostavimmaksi malminetsintään investoitavaksi maaksi vuonna 2014. Suomi on ollut kyseisessä selvityksessä kärkimaiden mukana jo usean viime vuoden ajan, vuoden 2015 selvityksessä Suomi oli sijalla 5.

Tämä käsikirja on laadittu lopputyönä liittyen Oulun yliopiston täydentävien opintojen keskuksen Geo-ProsPD (2014–2015) koulutukseen. Käsikirjan lähdeaineistona on käytetty pääasiassa hallituksen esitystä Eduskunnalle kaivoslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 273/2009 vp), voimassa olevaa kaivoslakia (621/2011) ja valtioneuvoston asetusta kaivostoiminnasta (391/2012) sekä muistio 19.12.2011 valtioneuvoston asetus kaivoslain soveltamisesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on toiminut kaivosviranomaisena vuodesta 2011 alkaen. Tämän ajan Tukesin kaivosryhmä on soveltanut kahta kaivoslakia rinnakkain, vuoden 1965 kumottua kaivoslakia (503/1965) siirtymä säännösten puitteissa, ja nykyistä voimassa olevaa kaivoslakia (621/2011). Edellä mainittujen kaivoslakien yhteen sovittamista ja nykyistä kaivoslakia koskevat kaivosryhmän sovellus- ja ratkaisukäytännöt on kerätty etsintätöiden ja malminetsinnän osalta tähän oppaaseen. Malminetsintälupaan liittyvä harkinta on pääosin oikeusharkintaa, mutta kaivoslain säännökset ovat suhteellisen joustavia. Yksittäisiin malminetsintäkohteisiin liittyvät erilaiset yleisten ja yksityisten etujen väliset ristiriidat ja alkuasetelmat voivat olla hyvin monitahoisia ja tapauskohtaiset olot vaihtelevia siinä määrin erilaisia, että tyhjentävä sääntely ei yksinkertaisesti ole mahdollinen. Malminetsintään liittyvän ratkaisukäytännön ennustettavuuden ja eri osapuolien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi käsikirjassa on pyritty avaamaan tulkintatilanteita.

Käsikirjan tarkoituksena on ensisijaisesti perehdyttää Tukesin kaivosryhmään rekrytoitavia uusia henkilöitä malminetsintään lupaviranomaisen näkökulmasta. Käsikirja ei korvaa kaivoslakia, valtioneuvoston asetusta tai mitään muutakaan lakia. Liitteinä olevat Tukesin ohjeet avaavat ja tarkentavat epäselviä lainkohtia. Käsikirjan tavoite on auttaa lukijaa ymmärtämään kokonaisuudessa malminetsintäluissa syntyviä oikeuksia ja velvollisuuksia.

Käsikirja antaa tietoa myös Suomessa jo malminetsintää harjoittaville ja mahdollisesti sitä aloittaville yhtiöille. Käsikirjassa ohjeistetaan hakijoita varausilmoituksiin ja malminetsintälupahakemuksiin liittyvistä seikoista, sekä luvanhaltijoiden velvollisuuksista liittyen mm. vuosi- ja loppuraportointiin. Käsikirjassa kuvatut kaivoslain mukaiset menettelyt esitetään ainoastaan malminetsintään liittyviltä osilta.

Julkaisun laadintaa on ohjannut Tukesin kaivosryhmän ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa. Sisällön tarkastukseen on osallistunut ylitarkastaja Heikki Puhakka.

Sisällysluettelo

Alkusanat	2
1 Yleistä	6
2 KAIVOSLAKI, YLEISET PERIAATTEET JA KÄSITTEET (1 § - 6 §)	7
2.1 1 § Lain tarkoitus	7
2.2 2 § Lain soveltamisala	8
2.3 3 § Lain suhde muuhun lainsäädäntöön	8
2.4 4 § Viranomaiset ja niiden tehtävät	9
2.5 5 § Määritelmät	9
2.6 6 § Yleiset periaatteet	10
3 KAIVOSLAKI, ETSINTÄ- JA MALMINETSINTÄLUVAN VELVOLLISUUDET JA OIKEUDET	11
3.1 7 § Etsintätyö	11
3.2 8 § Ilmoitus etsintätyöhön liittyvästä näytteenotosta	11
3.3 9 § Malminetsinnän luvanvaraisuus	12
3.4 10 § Malminetsintäluvan oikeusvaikutukset	13
3.5 11 § Malminetsintä luvan nojalla	14
3.6 12 § Ilmoitus malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista	15
3.7 13 § Malminetsintäalueen maa- ja kiviainesjätettä koskevat toimenpiteet	15
3.8 14 § Selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja -tuloksista	16
3.9 15 § Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet	16
4 KAIVOSLAKI, MALMINETSINTÄLUVAN HAKEMINEN (31 § - 37 §)	18
4.1 31 § Luvan hakeminen	18
4.2 32 § Etuoikeusjärjestys	18
4.3 33 § Lupaviranomaiset	19
4.4 34 § Lupahakemus	19
4.5 36 § Lupahakemuksen täydentäminen	21
5 KAIVOSLAKI, MALMINETSINTÄLUVAN KÄSITTELY (37 § - 51 §)	22
5.1 37 § Lausunnot lupahakemuksesta	22
5.2 38 § Asian selvittäminen saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella	23
5.3 39 § Muistutukset ja mielipiteet	24
5.4 40 § Lupahakemuksesta tiedottaminen	25
5.5 42 § Hakijan kuuleminen	25
6 KAIVOSLAKI, PÄÄTÖSVAIHE (44 § - 51 §)	26
6.1 44 § Varausilmoitus	26
6.2 45 § Lupaharkinnan perusteet	27
6.3 46 § Malminetsintäluvan myöntämisen esteet	28
6.4 50 § Luvan myöntämisen esteet saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella	30
6.5 51 § Malminetsintäluvassa annettavat määräykset	31
6.6 55 § Varausilmoituksen ratkaiseminen	33
6.7 56 § Lupapäätöksen sisältö	34
6.8 57 § Lupapäätöksen antaminen	35
6.9 58 § Lupapäätöksestä tiedottaminen	35
7 KAIVOSLAKI, VARAUS JA MALMINETSINTÄLUPAPÄÄTÖS (60 § - 76 §)	36

7.1 60 § Malminetsintäluvan määräaikaisuus.....	36
7.2 61 § Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen	36
7.3 66 § Hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi	37
7.4 67 § Malminetsintäluvan raukeaminen	37
7.5 69 § Luvan muuttaminen	38
7.6 70 § Luvan peruuttaminen	39
7.7 72 § Luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevan asian käsittely	40
7.8 73 § Luvan siirto.....	40
7.9 74 § Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen	41
7.10 75 § Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen	41
7.11 76 § Varauspäätöksen voimassaolo.....	42
8 KAIVOSLAKI, KORVAUKSET JA VAKUUDET, (99 § - 111 §)	43
8.1 99 § Malminetsintäkorvaus	43
8.2 103 § Vahinkojen ja haittojen korvaaminen malminetsintäalueella, etsintäalueella ja kullanhuuhdonta-alueella.....	44
8.3 104 § Korvausta koskeva menettely	44
8.4 105 § Eräiden ympäristövahinkojen korvaaminen	45
8.5 106 § Luvan siirron vaikutus korvausvelvollisuuteen.....	45
8.6 107 § Vakuus malminetsintää varten.....	46
8.7 109 § Vakuuden asettamista koskeva menettely	47
8.8 110 § Vakuudesta suoritettavat kustannukset	47
8.9 111 § Luvan siirron vaikutus vakuuteen.....	47
9 KAIVOSLAKI, VALVONTA, MUUTOKSENHAKU JA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET, (152 § - 175 §)	48
9.1 152 § Viranomaisen tiedonsaantioikeus	48
9.2 153 § Kaivosviranomaisen tarkastusoikeus.....	48
9.3 155 § Virka-apu	48
9.4 156 § Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen	49
9.5 157 § Toiminnan väliaikainen kieltäminen.....	49
9.6 158 § Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka.....	49
9.7 159 § Vireillepano-oikeus.....	50
9.8 160 § Kaivossäännösten rikkominen.....	50
9.9 161 § Syyteoikeus	51
9.10 162 § (7.8.2015/1005) Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätökseen	51
9.11 165 § Valitusoikeus	52
9.12 166 § Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen	53
9.13 168 § Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus	53
9.14 169 § Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta	53
9.15 170 § Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano	55
9.16 173 § Alueiden rajat syvyysuunnassa	55
9.17 174 § Panttaus	55
9.18 175 § Maksut	56
10 LOPPUSÄÄNNÖKSET, KAIVOSLAKI (178 § - 188 §)	57
10.1 178 § Yleinen siirtymäsäännös	57
10.2 179 § Malminetsintään ja kullanhuuhdontaan sovellettavat säännökset	57
10.3 180 § Valtausoikeuden raukeaminen, peruuttaminen, voimassaolon jatkaminen ja siirto.....	57

10.4 185 § Varaus, valtausoikeus ja kaivosoikeus luvan myöntämisen esteenä.....	58
10.5 186 § Valvonta- ja hallintopakkosäännösten soveltaminen.....	58
10.6 187 § Kaivossäännösten rikkominen valtausoikeuden ja kaivosoikeuden nojalla tapahtuvassa toiminnassa	58
10.7 188 § Säännösten soveltaminen vireillä oleviin asioihin.....	59
11 MALMINETSINTÄLUPAPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ.....	60
12 PROSESSIKUVAUS	61
13 MALMINETSINTÄLUPAHAKEMUKSEN VAIHEET NATURA 2000 -ALUEELLA	62
14 KAIVOSVIRANOMAISEN YLEIS- JA RAPORTOINTIOHJEET SEKÄ SÄHKÖISETLOMAKKEET	65

1 Yleistä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toimii kaivoslain ([621/2011](#)) mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena. Tukesin keskeisin tehtävä kaivosviranomaisena on ylläpitää kaivosrekisteriä Suomen kallio-perässä esiintyvien kaivosmineraalien etuoikeuteen liittyvistä aluerajauksista ja rekisteritiedoista. Tukes ylläpitää julkisena verkkopalveluna kaivosrekisterin karttapalvelua, jossa on nähtävillä kaikki kaivoslain mukaisesti vireillä olevat lupa-hakemusasiat.

Tukes ratkaisee kaivoslain mukaisia kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän oikeuksiin ja malminetsintälupiin liittyvät hakemukset.

Tukes valvoo toimintaa hakemusten ja kaivoslain mukaisen raportoinnin kautta, tietokyselyillä, valvontakäynnillä sekä eri osapuolten tekemien aloitteiden perusteella.

Kaivoslain tarkoituksena on edistää kaivostoimintaa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista.

Malminetsintäluvan ja valtauksen haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys (vuosiraportti) suoritetuista tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Malminetsintäalueen tutkimustyöselostus (loppuraportti) on toimitettava puolen vuoden kuluessa raukeamisesta.

Vuosittaisten tutkimusraporttien ja tutkimustyöselostusten tarkoitus on edistää mineraalien etsintää, kasvattaa tietovarantoa Suomen kalliooperästä ja auttaa kaivosviranomaisen ennakoivalvontaa.

Tähän käsikirjaan liittyvät ilmoitus-, raportointi-, jälkitoimenpideohjeet perustuvat kaivoslakiin ([621/2011](#)) ja valtioneuvoston asetukseen kaivostoiminnasta (391/2012) ja niitä päivitetään tarvittaessa. Tämä käsikirja ja muut malminetsintään liittyvät aineistot ovat saatavilla Turvallisuus- ja kemikaaliviraston verkkosivuilla: <https://tukes.fi/teollisuus/kaivos-malminetsinta-ja-kullanhuuhdonta>

2 KAIVOSLAKI, YLEISET PERIAATTEET JA KÄSITTEET (1 § - 6 §)

2.1 1 § Lain tarkoitus

Kaivoslain tarkoituksena on edistää kaivostoimintaa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista¹.

Yksityisen etu on kaivoslain mukainen malminetsinnän luonne huomioiden suhteellisen helposti turvattavissa. Malminetsintätoimet tai sitä edeltävä kaivoslain mukainen etsintätyö ei pääsääntöisesti aiheuta sellaista vahinkoa, joka ei olisi hyvin ennakoitavissa jo lupaharkintavaiheessa. "Yleinen etu" käsitteenä on huomattavasti hankalammin määriteltävissä. Yleisen edun käsitettä pohditaan usein erilaisissa intressivertailuissa, mutta täysin tyhjentävää vastausta tähän määritteeseen on varmasti mahdotonta antaa. Yleinen etu usein mielletään "kaikkien eduksi", mutta yksittäistapausten ja erilaisten tutkimusalueiden valossa vastaus tuskin on näin yksinkertainen. Konkreettisimmin malminetsintävaiheessa yleinen etu kytkeytyy vahvasti raportointiin. Vaikka vuosien malminetsintä päättyisi siihen johtopäätökseen, ettei taloudellisesti hyödynnettävää malmiota löytynyt, malminetsinnällä on kuitenkin hankittu merkittävä tietoaineisto, ja sillä voi olla silti merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia tulevaan alueenkäytön suunnitteluun.

Malminetsintä on lähinnä hetkellinen häiriö tai vähäinen haitta yksittäisellä pienialaisella kohteella. Malminetsintä tulee järjestää kilpailevien intressien, tai mahdollisten haitan kärsijöiden kannalta aina siten, että tarvittaessa kaivosviranomaisen antaa vaikutuksia vähentäviä lupamääräyksiä malminetsintälupapäätöksessään. Merkittävin vaikutus voimassa olevasta malminetsintäluvasta koskee kilpailevien yhtiöiden toimia. Kaivoslakia sovelletaan Tukesissa hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti kohdellen kaikkia hakijoita tasapuolisesti. Näin toiminnanharjoittajien mahdollisuudet edetä malminetsintälupavaiheeseen on ennakoitavissa ja lopputulos riippuu yhtiön omista toimista hakemusvaiheessa. Kaivoslain mukaisesti saatu etuoikeus takaa luvan haltijalle määrääjän puitteissa edellytykset tutkia tietyn alueen malmipotentiali. Kaivoslaki mahdollistaa aikanaan luvan myös esiintymän hyödyntämiseen, kun kaikki muutkin tarvittavat luvat on saatu.

Suojelualueet tai muut vastaavat erityisalueet asettavat yleisen edun taas hieman erilaiseen tarkasteluun. Joissakin yhteyksissä yleinen etu määritellään yläkäsitteeksi, johon sisältyy jopa ihmiskunnan yhteinen etu sekä luonnon itsenäinen yleinen etu. Edelleen, tämäkin seikka malminetsinnän näkökulmasta konkretisoituu hyvin marginaalisissa tapauksissa malminetsintähankkeita, sen tutkimuksellisen luonteen vuoksi.

Joka tapauksessa kaivosviranomaisen tulee punnita lupaharkinnassaan kaivoslain tavoitesäännön mukaisesti niin yksityistä kuin yleistä etua. Harkinta perustuu hakijan tosiasiallisiin hakemuksessaan esittämiin suunnitelmiin, niiden vaikutusten arviointiin, kuulemismenettelyssä saatuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin. Toiminnan ennakointi seuraavaan, mahdolliseen kaivosvaiheeseen ei ole harkintaperuste, vaan kaivosviranomaisen ratkaisee vireillä olevia lupahakemuksia niissä esitettyjen toimintojen pohjalta.

Tosiasiallisesti vain pieni osa, eli noin yksi tuhannesta malminetsintähankkeesta etenee varsinaiseen kaivostoimintaan.

2.2 2 § Lain soveltamisala

Kaivoslainsäädännön soveltamisalaan kuuluu kaivoslaissa yksilöidyt kaivosmineraalit ja kivilajit, joiden esiintymät ovat harvinaisia ja siksi niiden etsintää on harjoitettu vuosisatoja. Etsintä edellyttää ammattitaitoista malminetsintää ja merkittävää taloudellista riskinottoa. Kaivoslain kaivosmineraalien luettelon perusteena on lähtökohtaisesti tekninen ja taloudellinen hyödynnettävyys, sekä tietenkin geologisesti perustellut oletukset siitä, että näitä kaivosmineraaleja voi Suomessa esiintyä. Kaivoslain soveltamisalaan kuuluvien kaivosmineraalien suhde maa-aineslain soveltamisalaan on pysynyt samana kaivoslain uudistuksessa, eikä maanomistajan yksinomaiseen määräysvaltaan kuuluvien aineiden osalta ole tapahtunut muutoksia.

Pykälän 2 § 2 mom. luetellaan ne kaivosmineraalit ja kivilajit, joita kaivoslain mukaisesti voi etsiä ja myöhemmin mahdollisesti hyödyntää. Poikkeuksen tuo kaivoslain 17 §, joka perustaa oikeuden hyödyntää kaivosalueella (kaivoslaki 19 §) tavatut kaivosmineraalit ja kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (*kaivostoiminnan sivutuote*), sekä muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella.

Muutoin esiintymällä tarkoitetaan kaivoslaissa sellaista kallioperässä olevaa kaivosmineraalien rikastumaa, jolla on osoitettua tai mahdollista taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena. Kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen sovelletaan maa-aineslakia.

2.3 3 § Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Kaivosviranomaisen lupaharkintaa ohjaavat kaivoslaissa määritellyt viranhaltijan toimivaltarajat.

Malminetsintäluvan haltijan tulee selvittää lupahakemusvaiheessa (kaivoslaki 34 §) mahdolliset rajoitukset myös muualta lainsäädännöstä. Pääsääntöisesti malminetsintä on sen luonteista tutkimustyötä, ettei malminetsintäluvan haltijalta edellytetä muita lupia.

Mikäli kyseessä on jollakin tapaa erityinen tai poikkeava kohde, malminetsintäluvan haltijan kulloinkin kyseessä olevan lain nojalla selvitettävä asia toimivaltaiselta viranomaiselta viimeistään ennen tutkimustoimien aloittamista. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi luonnonsuojelulain toimivaltaiselta viranomaiselta alueelliselta ELY-keskukselta, alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta tai ympäristöministeriöstä hankittava tutkimus- tai poikkeuslupa. Myös lainsäädännössä määrätyt erilaiset ilmoitukset ovat malminetsintäluvan haltijan vastuulla.

Mikäli toiminnanharjoittaja suorittaa kaivoslain mukaista etsintätyötä (7 §) tai suorittaa malminetsintää malminetsintäluvan oikeusvaikutuksella, on toimija aina velvollinen noudattamaan Suomen lakia ja asiaan sovellettavia oikeudellista normistoa sekä kansainvälisiä säännöksiä joihin Suomi on sitoutunut.

Kaivoslaki on erityislaki, joka ohjaa niin toimivaltarajoissa viranomaisia kuin toiminnanharjoittajia. Oikeusnormien ristiriitojen ratkaisuperusteita ohjaavat etusijajärjestystä osoittavat oikeusjärjestyksen mukaiset periaatteet, eli ylemmän asteinen normi syrjäyttää alemman asteisen, erityislaki syrjäyttää yleislain ja myöhempi laki syrjäyttää aikaisemman.

2.4 4 § Viranomaiset ja niiden tehtävät

Kaivoslain mukainen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toimii kaivoslaissa tarkoitettuna **kaivosviranomaisena**. Kaivosviranomaisen valvoo kaivoslain (621/2011) noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa säädettyt tehtävät. Valtioneuvoston ja kaivosviranomaisen lupatoimivallasta säädetään tarkemmin kaivoslain **33 §:ssä**.

2.5 5 § Määritelmät

Malminetsinnän tavoitteena on paikallistaa esiintymä, jonka hyödyntämiskelpoisuus kaivostoiminnassa on osoitettavissa taloudelliseksi. Taloudellisen kannattavuuden kuvaamista varten on olemassa selkeät kansainväliset standardit, joista käytetyimpiä ovat mm. JORC Code, CIM tai NI 43–101-koodi. Pääsääntö on kuitenkin se, että kohteen malmivarat on määritetty kansainvälisesti hyväksytyn koodin edellyttämällä tavalla. Määrittely edellyttää tarvittavan määrän timanttikairauksessa saatavaa kairasydäntä, tai vaihtoehtoisesti poraamalla (RC-iskukairaus) jauhettua kallioperänäytettä riittävästi mittaus- ja analysointidatan varmistamiseksi. Taloudellisuuden määrittämiseen vaikuttaa edellä mainittujen lisäksi vielä useat muut tekijät, kuten esimerkiksi investointi- ja tuotantokustannukset sekä metallien maailmanmarkkinahinnat.

Malminetsinnällä tarkoitetaan kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän paikallistamista ja tutkimiseen käytettäviä geologisia, geofysikaalisia ja geokemiallisia tutkimusmenetelmiä. Malminetsintä edellyttää näytteenottoa esiintymän koon ja laadun selvittämiseksi. Malminetsintä voi kaivoslain nojalla perustua niin **7 §:ssä** tarkoitettuun etsintätöihin, maanomistajan suostumukseen kuin **9 §:ssä** tarkoitettuun malminetsintälupaan. Edellä mainittujen lisäksi malminetsintä on mahdollista **17 §:n** mukaan myös kaivosluvan nojalla.

Esiintymä määritellään kallioperässä olevaksi kaivosmineraalien rikastumaksi, jolle on osoitettu mahdollisuus sisältää taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena. Käytännössä merkittävämmät malmiarviot tehdään aivan malminetsinnän loppuvaiheessa, tällöinkin kyseessä on usein varhaisen vaiheen kannattavuusselvitys.

Vanhojen, mahdollisesti jo suljettujen kaivosten hyödyntäminen etenee suoraan kaivosluvalla, jonka oikeusvaiikutuksella voidaan harjoittaa myös malminetsintää (kaivoslaki **17 §**).

Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa malminetsintäluvan mukaisesta toiminnasta syntyviä mahdollisia vaikutuksia. Vaikutukset voivat olla joko välittömiä tai välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Ympäristövaikutuksen määritelmä perustuu laajaan ympäristökäsitteeseen, johon sisältyvät edellä luetellut käsitteet. Kaivoslain mukaisen malminetsintäluvassa annettavilla lupamääräyksillä ja tutkimustoiminnan huolellisella suunnittelulla merkittävät negatiiviset vaikutukset voidaan välttää.

Kaivoslaissa säädetään useassa pykälässä asianosaisista ja tätä määritettä sovelletaan malminetsinnässä; kiinteistön määräalaan ja sen omistajaan, yhteiseen alueeseen ja yhteismetsään ja niiden osakaskuntaan, erityiseen

etuuteen ja sen omistajaan, yhteiseen erityiseen etuuteen ja sen osakaskuntaan. Kaivoslain käsite on huomattavasti laajempi kuin esimerkiksi hallintolaissa. Kaivoslaissa ei ole huomioitu tutkimushankkeen vaiheita, joten asianosaisuus on periaatteessa sama, vaikka kyseessä olisi hyvin alkuvaiheen malminetsintä tai loppuvaiheen hanke.

Valtion omistaman kiinteistön osalta omistajan puhevaltaa käyttää alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos, käytännössä se on yleensä Metsähallitus.

2.6 6 § Yleiset periaatteet

Malminetsintä on suunniteltava ja järjestettävä etsintätoimet siten, että kaivoslaissa ja muualla laissa säädetty vaatimukset täyttyvät (621/2011, 3 §). Kaivoslain 6 §:ssä säädetään malminetsintää koskevista yleisistä periaatteista. Malminetsintää harjoittavan on muun muassa huolehdittava käytettävissä olevasta asiantuntemuksesta sekä selvitettävä toiminnan vaikutukset ja vahinkojen ja haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuudet (621/2011, 34 §). Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden ja parhaiden ympäristökäytäntöjen hyödyntämistä.

Edellä kuvatun taustalla on erityisesti ympäristönäkökohdat huomioiden herkäät ja luonnonsuojelun kannalta erityiset alueet. Kaivoslaissa kuvatut periaatteet muistuttavat ympäristöoikeudellisia käsitteitä, kuten ennaltaehkäisyperiaate ja varovaisuusperiaate. Malminetsintäyhtiöt ovat viime vuosina panostaneet merkittävästi tekniikoiden kehittämiseen vaikutusten vähentämiseksi, ja toisaalta myös kustannustehokkaaseen näytteenottoon. Luonnonsuojelulain 6 §:ssä todetaan selvilläolovelvollisuudesta näin: *"Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus). Selvilläolovelvollisuus ei kuitenkaan velvoita toiminnanharjoittajaa tuottamaan yleistä ympäristötietoa, joka ei ole erityisesti tarpeen toiminnan vaikutusten selvittämiseksi. Selvilläolovelvollisuutta konkretisoivat tiedot, jotka toiminnanharjoittajan on hankittava luvanmyöntämisedellytysten täyttämiseksi luvan hakemisen yhteydessä tai toimitettava valvontaviranomaiselle valvonnassa. (527/2014 Ympäristönsuojelulaki)".*

Selvilläolovelvollisuutta tukevat tiedot tulee esittää luvanmyöntämisedellytysten täyttymiseksi heti luvan hakemisen yhteydessä, niin kuin kaivoslain 34 §:ssä edellytetään, eli lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys (kaivoslaki 621/2011, 34 § ja Vna 391/2012, 12 - 13 §).

Malminetsintää koskevista keskeisistä velvollisuuksista säädetään tarkemmin kaivoslain (621/2011) 2 luvussa. Malminetsintää luvan nojalla harjoittava on velvollinen aina noudattamaan lupamääräyksiä. Malminetsintäluvassa voidaan antaa toimintaa koskevia tarkempia määräyksiä 51 §:n nojalla. Edellä mainittu täydentää määräyksiä kuitenkin huomioiden aina kaivoslupaviranomaisen toimivaltarajat.

3 KAIVOSLAKI, ETSINTÄ- JA MALMINETSINTÄLUVAN VELVOLLISUUDET JA OIKEUDET

3.1 7 § Etsintätyö

Etsintätyö on jokamiehen oikeuteen rinnastettavaa toimintaa, eikä se edellytä kaivosviranomaisen lupaa. Kohteesta riippuen, etsintätyötä harjoittavan on tarkistettava muilta toimivaltaisilta viranomaisilta luvan tarve.

Jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä.

Malminetsintä aloitetaan alkuvaiheen tunnustelevilla tutkimuksilla, joita kaivoslaissa käsitellään etsintätyön alla. Etsintätyövaihe ei yleensä kestä ajallisesti kauan, sillä etsintätyö ei vahvista vielä etsijälle etuoikeutta mahdollisen esiintymän hyödyntämiseen. Sen voidaan katsoa kuitenkin tukevan kaivoslain tavoitesäännöstä ohjaamalla mahdolliset tulevat tutkimukset tarkemmin suunnitelluille alueille. Etsintätyö muistuttaa jokamiehenoikeuksia ja yleisiä käyttöoikeuksia. Kyseessä on kuitenkin jokamiehenoikeutta vahvempi määritelmä, sillä jos asiasta ilmoitetaan etukäteen kiinteistön omistajalle ja haltijalle, etsintätyössä voidaan ottaa vähäisiä näytteitä.

Etsintätyötä ohjaa aina myös muu lainsäädäntö, joten etsintätyötä harjoittavan on selvitettävä aluetta koskevat muut lainsäädännön mahdolliset rajoitukset näytteenoton- tai liikkumisrajoitusten osalta. Etsintätyötä koskevat lähes samat rajoitukset ja oikeudet kuin jokamiehenoikeuksia, mutta toisaalta kaivoslain 7 §:ssä mainittu etsintätyö ei rajoita kaikille kuuluvia jokamiehenoikeuksia.

Kaivoslain 7 §:n 2 momentin kohdassa 1-7 luetellaan alueet, joissa etsintätyötä ei saa maan pinnalla tehdä. Tähän kohtaan on kuitenkin sisällytetty poikkeus 7 §:n 3 momenttiin, jonka nojalla asiassa toimivaltainen viranomainen, laitos tai asianomainen oikeudenhaltija voi kuitenkin antaa suostumuksen etsintätyöhön myös 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla alueilla. Poikkeus ei kuitenkaan koske missään tilanteessa hautausmaata ja yksityiseen hautaan kuuluvaa aluetta sekä näiden suoja-alueita.

Kun etsintätyötä harjoittava haluaa varmistaa etuoikeuden tietylle kohteelle, ensimmäinen vaihe on pääsääntöisesti aina tehdä kaivoslain 44 §:n mukainen varausilmoitus. Varaus ei sinällään lisää tai poista etsintätyön pohjana toimivaa jokamiehen oikeuksia, mutta se antaa etuoikeuden hakea myöhemmin kaivoslain 10 §:ssä mainittua malminetsintälupaa.

3.2 8 § Ilmoitus etsintätyöhön liittyvästä näytteenotosta

Kaivoslain 7 §:n mukaista etsintätyötä suorittavan on tehtävä ilmoitus ennen työn aloittamista etsintätyön kohteena olevaan alueeseen (etsintäalue) kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle. Ilmoitus on tehtävä sellaiselle kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta etsintätyöhön sisältyvä näytteenotto saattaa koskea.

Tällä tarkoitetaan kaivoslain 5 §:n 2 momentin kohdassa 1 ja 2 mainittuja kiinteistön omistajaa, yhteiseen alueeseen ja yhteismetsään ja niiden osakaskuntaan rinnastettavia. Ilmoitusta ei sen sijaan voida yleensä pitää tarpeellisena 5 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettulle etuuden omistajalle ja osakaskunnalle.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske sellaisia toimenpiteitä, joita on jokamiehenoikeuksien nojalla pidettävä sallittuna, tai joista aiheutuu enintään vähäisiä harmittomia jälkiä. Yksittäisten kivinäytteiden kerääminen ei esimerkiksi vaadi ilmoitusta. Ilmoitusvelvollisuus on yhteydessä rikoslakiin ja erityisesti sen hallinnanloukkaussykälään. Vähäisestä näytteenotosta on tehtävä ilmoitus, jos siitä jää muita kuin vähäisiä harmittomia jälkiä toisen maalle.

Ilmoituksessa on esitettävä etsintätyöstä vastaavan yhteystiedot, etsintäalueen tiedot (esimerkiksi kartta tai kiinteistötiedot) ja näytteenottoa koskeva suunnitelma. Suunnitelmassa on selvitettävä millaisia välineitä ja menetelmiä on tarkoitus käyttää, miten näytteenotto on aikataulutettu sekä tutkimuksen kohteena oleva kaivos-mineraali.

Etsintätyöstä vastaavan on tehtävä kaivoslain (621/2011) 8 §:ssä tarkoitettu kirjallinen ilmoitus etsintätyöstä viimeistään kaksi viikkoa ennen näytteenoton aloittamista sellaiselle kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta näytteenotto saattaa koskea. Lehti-ilmoitus on nykyään käytäntö, jota lähes kaikki malminetsintäyhtiöt käyttävät, koska siten saavuttaa laajemman joukon kuin pelkästään edellä mainitut tosiasialliset asianosaiset. Lehti-ilmoitus tutkimusten kannalta keskeisellä paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä, saavuttaa hyvän näkyvyyden maastotutkimuksille. Yhtiöt käyttävät usein lehti-ilmoitusta, vaikka ilmoituksen esittämisvelvollisuus kaivoslain mukaan ei täytyisikään. Hyvä tiedotus lisää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä malminetsintään ja siten poistaa osaltaan epätietoisuudesta johtuvia sekaannuksia tutkimushankkeen vaiheesta. Malminetsintäyhtiöt järjestävät usein myös tiedotustilaisuuksia, joissa kerrotaan sen hetkisiä suunnitelmia ja miten tutkimukset mahdollisesti etenevät.

3.3 9 § Malminetsinnän luvanvaraisuus

Malminetsijä voi sopia kiinteistön omistajan kanssa etsintätyötä (7 §) vaikutuksiltaan laajemmasta malminetsinnästä. Malminetsintään on kuitenkin oltava kaivosviranomaisen malminetsintälupa, jos malminetsintää ei voida toteuttaa 7 §:n mukaan etsintätyönä tai kiinteistön omistaja ei ole antanut siihen suostumustaan.

Toimintaan vaaditaan malminetsintälupa myös, jos malminetsinnästä voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle, haittaa muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojeluarvojen heikentymistä. Edellä lueteltuja poikkeuksia voi syntyä pidemmälle edenneissä malminetsintähankkeissa. Alkuvaiheen malminetsintätoimet eivät pääsääntöisesti aiheuta edellä mainittuja haittoja, mutta luvanhaltijan tulee aina arvioida kyseinen asia (selvilläolovelvollisuus) ja asiaan kannattaa pyytää tarvittaessa ohjeita myös kaivos- tai ympäristöviranomaisilta.

Uraania ja toriumia sisältävän **esiintymän** (5 §) paikallistamiseen edellytetään malminetsintälupaa.

Malminetsintälupa vaaditaan myös silloin, kun malminetsinnästä voi aiheutua vaaraa yleiselle turvallisuudelle tai haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Asian arvioinnin kannalta merkityksellisiä ovat alueiden käyttöä edellyttävät muut elinkeinot, kuten matkailu, maa- ja metsätalous sekä poronhoito. Malminetsintälupaa olisi haettava, jos malminetsinnän vaikutuksia maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämiseen ja ylläpitoon on tarpeen

arvioida viranomaisen lupaharkinnassa. Malminetsintälupa on tarpeen myös silloin kun malminetsintää on tarkoitus tehdä alueella, jolla on harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, rauhoitettujen ja uhanalaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikka tai muita vastaavia luonnonsuojeluarvoja.

Koelouhinta on lähtökohtaisesti katsottava aina edellyttävän malminetsintälupaa, koska toiminnan vaikutukset yleiselle turvallisuudelle ja muille edellä mainituille seikoille on tarpeen arvioida lupaharkinnassa ja lupamääräyksen tulee varmistaa, niin ettei malminetsinnästä aiheudu **11 §:n** 2 momentissa kiellettyä seurausta.

Koelouhinta voi edellyttää lisäksi myös koetoimintailmoituksen ympäristönsuojelulain 527/2014, **31 §** ja **119 §** mukaan. Koetoimintailmoituksen tai varsinaisen ympäristöluvan tarvetta arvioidaan tapauskohtaisesti ympäristöviranomaisen lausunnossa malminetsintälupahakemuksesta.

3.4 10 § Malminetsintäluvan oikeusvaikutukset

Malminetsintälupa antaa luvanhaltijalle oikeuden malminetsintään luvassa tarkoitetulla alueella (*malminetsintäalueella*) sekä omalla että toisen maalla luvassa määrättyllä tavalla.

Malminetsintäluvan nojalla sallituista toimenpiteistä ja malminetsintää koskevista rajoituksista määrätään kaivoslain **51 §:n** nojalla tarkemmin. Malminetsintäluvan oikeusvaikutuksella voidaan suorittaa malminetsintää mm. seuraavilla tutkimusmenetelmillä; geofysikaaliset ja geokemialliset, tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät, koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus) ja tutkimuskaivannot ja tutkimusojat. Maastoliikennelupaa ei myöskään vaadita malminetsintäalueella, eikä 30 metrin etäisyydellä sen rajasta malminetsintäluvassa tarkoitetun toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen.

Koelouhinta ja -rikastus ovat enemmänkin poikkeustapauksia hoidettaviksi malminetsintäluvan oikeusvaikutuksella. Koelouhinta voidaan tapauskohtaisesti katsoa ympäristönsuojelulain tarkoittamaksi koeluontoiseksi toiminnaksi, josta tulee tehdä ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle, joka antaa tarvittaessa tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille sekä toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämisestä. Edellä mainittu seikka ei ole pysyvä käytäntö, sillä tapauksia on joissa koelouhinnan ei ole katsottu täyttävän lainkohtaa, tällöin toiminta on luvitettu malminetsintäluvalla.

Muut harvemmin käytetyt malminetsintäluvan oikeudet, liittyvät kooltaan vähäisiin ja kevytrakenteisiin rakennelmiin sekä malminetsinnän kannalta tarpeellisten erillisten laitteiden siirtämiseen alueelle. Rakennelmista säädetään tarkemmin kaivoslain **12 §:ssä**. Rakennelmien on oltava sellaisia, että niille ei maankäyttö- ja rakennuslain nojalla vaadita rakennuslupaa. Rakennelmat saattavat silti edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaista toimenpidelupaa tai ilmoitusta, joten luvanhaltijan tulee tarkistaa se kunnan rakennusvalvonnasta.

Malminetsintäluvan haltijan ja kiinteistön omistajan suhdetta tarkasteltaessa on pidettävä kuitenkin selvänä se seikka, ettei luvanhaltija ole rinnastettavissa kiinteistön haltijaan. Malminetsintäluvanhaltijalla ei esimerkiksi ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaista valitusoikeutta kiinteistön haltijan rakennushankkeesta, koska rakennuslupa ei välittömästi vaikuttaisi malminetsintäluvan nojalla tapahtuvan malminetsinnän edellytyksiin.

Kiinteistön omistajalla on edelleen oikeus vuokrata aluetta tai ottaa ja myydä mm. puuta ja maa-aineksia malminetsintäluva-alueelta sekä harjoittaa elinkeinotoimintaa.

Malminetsintäluvan oikeusvaikutukset ovat voimassa vasta kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty maanomistajakorvaukset on maksettu ja vakuus asetettu. Oikeusvaikutukset ovat voimassa myös, jos kaivosviranomaisen on malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksen täytäntöönpanomääräyksessä (kaivoslaki **169 §**) määrännyt, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Myös tällöin vakuus on asetettava ja maanomistajakorvaukset on suoritettava ennen tutkimustoimiin ryhtymistä.

Malminetsintäluvan oikeusvaikutukset päättyvät, kun malminetsintäluva raukeaa määräajan päättyessä, kun luvan haltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen, tai kun kaivosviranomaisen antaa päätöksen, että malminetsintäluva raukeaa.

3.5 11 § Malminetsintä luvan nojalla

Koska lainvoimainen malminetsintäluva antaa haltijalleen oikeudet malminetsintään, malminetsintäalueella liikuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta vain välttämättömiin toimenpiteisiin.

Toimenpiteet on aina suunniteltava siten, ettei niistä aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta tai;

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa

Malminetsintäluvanhaltijan vastuulla on välttää vahinkoja, haittoja ja häiriöitä. Malminetsintäluvalla sallitut toimenpiteet tuleekin aina suorittaa mahdollisimman huolellisesti. Pääsääntöisesti malminetsintä voidaan toteuttaa siten, etteivät edellä mainitut kiellot muodostu ongelmaksi. Edellä mainittuja kieltoja on erityisesti arvioitava tilanteissa, joissa malminetsintäluvan nojalla on tarkoitus tehdä esimerkiksi suurehkoja tutkimuskaivantoja tai -ojia, koelouhintaa taikka vaikutuksiltaan ja laajuudeltaan niitä vastaavia toimenpiteitä.

Malminetsintäluvan määräyksiin on mahdollista sovittaa malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö muuhun alueella tapahtuvaan toimintaan niin, ettei tarpeetonta haittaa muulle elinkeinotoiminnalle aiheudu. Viime kädessä malminetsintäluvan haltija on velvollinen olemaan riittävästi selvillä malminetsintäalueen ympäristövaikutuksista ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain **25 §**:n nojalla. Kaivosviranomaisen kuultua malminetsintälupahakemuksen kaivoslain **40 §**:n mukaisesti, jolloin asianosaiset ja halukkaat voivat antaa asiaan mielipiteen tai jättää muistutuksen, sekä pyytää lausunnot malminetsintälupahakemuksesta kaivoslain **37–39 §**:n mukaisesti. Tämä menettely takaa riittävän hyvän kuvan alueen tilanteesta lupaharkintaan.

3.6 12 § Ilmoitus malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista

Malminetsintäluvan haltijalla on ilmoitusvelvollisuus malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista. Velvollisuus on rajoitettu koskemaan sellaisia maastotöitä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa ja malminetsintäluvan haltijan on oltava selvillä kaivoslain 6 §:n mukaisesti toimenpiteiden vaikutuksista ja muun muassa alueen luonnonsuojelullisista arvoista.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, poronhoitolaissa säädetyllä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella (*erityinen poronhoitoalue*) asianomaisille palikunnille ja kolttalaissa tarkoitettulla koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille sen mukaan kuin asianomaisessa malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Ilmoitusmenettelystä ja sisällöstä on annettu tarkempi ohje valtioneuvoston asetuksella (VNa kaivostoiminnasta 391/2012, 2 §).

Ilmoituksen saatuaan, toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen voi ryhtyä toimivaltansa velvoittamana tarvittaviin toimenpiteisiin esimerkiksi luonnonsuojelu-, ympäristönsuojelu-, säteily- tai muinaismuistolain nojalla.

3.7 13 § Malminetsintäalueen maa- ja kiviainesjätettä koskevat toimenpiteet

Malminetsinnässä syntyvä jäte on pilaantumaton maa-ainesta ja sitä syntyy yleensä vähäisiä määriä. Toimenpiteet malminetsintätoimissa kiviainesjätteen osalta ovat käytännössä yleensä varsin vähäisiä ja pykälässä tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma on pääasiassa varsin yleispiirteinen, kun malminetsintää tehdään sellaisilla menetelmillä, joista jätettä ei synny. Myös tässäkin tapauksessa selvilläolovelvollisuus on toiminnanharjoittajalla. Asia on selvitettävä malminetsintä lupahakemuksessa ja tietenkin tapauskohtaisesti alueen ja toiminnan luonne ratkaisevat lopullisesti maa- ja kiviainesjätettä koskevat toimenpiteet, ja jätehuoltosuunnitelman sisällön. Malminetsintä lupahakemukseen liittyvästä kiviainesjätettä koskevasta jätehuoltosuunnitelmasta saadut viranomaislausunnot (kaivoslaki 37 §) voivat kuitenkin edellyttää täydennyksiä jätehuoltosuunnitelmaan ennen päätöksen tekoa.

Uraanin etsimiseksi tehtävä näytteenotto on säteilyturvallisuuden ja ympäristön kannalta vastaavaa kuin minkä muun tahansa kaivoskivennäisesiintymän näytteenotto. Koska kairausnäytteissä voi esiintyä paikoitellen tavanomaista suurempia uraanipitoisuuksia, on kairausnäytteiden ja -soijan aiheuttamaa säteilytasoa seurattava esimerkiksi säteilymittauksin ja huomioitava nämä tulokset siten, että mahdollinen säteilyaltistus niiden käsittelyssä pidetään mahdollisimman pienenä.

Kairaus itsessään ei vaikuta kalliopohjaveden laatuun, koska kairareikään virtaa ympäröivästä kalliosta ja kiviaineksesta samaa kalliopohjavettä, jota alueella muutenkin on. Uraanin esiintyminen Suomen kallioperässä on yleistä. Malminetsinnan ympäristövaikutuksia uraani huomioiden, on selvitetty Suomessa useassa tutkimuksessa (mm. Säteilyturvakeskuksen ja Geologian Tutkimuskeskuksen yhteisessä **URAKKA** – selvityksessä).

Edellä mainittujen tutkimusten yhteydessä ei ole havaittu, että tutkimuskairauksilla uraania esiintyvillä alueilla olisi ollut mitään merkittäviä alueellisia vaikutuksia tutkimusalueiden vesiolosuhteisiin, vesitasapainoon tai pohjavesiin. Merkittävin painoarvo uraanin vuoksi lupaharkinnassa (**45 §**) annetaan Säteilyturvakeskuksen (Stuk) lausunnolle. **Stuk** valvoo yleistä etua tämän asian suhteen toimialallaan ja heillä on paras käytettävä tieto asiassa. Ennalta varautumisen periaatteiden mukaan, malminetsintäluvanhaltijan on kuitenkin usein parasta esimerkiksi mitata säteilytasoja kohteella, jossa on tiedossa tavanomaista suurempia uraanipitoisuuksia.

3.8 14 § Selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja -tuloksista

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Tarkempia säännöksiä selvityksessä annettavista tiedoista on annettu valtioneuvoston asetuksella (VNa kaivostoiminnasta 391/2012, **2 §**).

Kaivoslain **14 §**:ssä tarkoitetun vuosittaisen selvityksen tulee sisältää, (jollei kaivoslain **51 §:n** 2 momentin 4 kohdasta muuta johdu), tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kaivosviranomainen on ohjeistanut mainittua vuosiraportointia omalla erillisellä ohjeellaan, jota päivitetään aina tarvittaessa. Ohjeen sitovuus perustuu kaivoslain **51 §:n** 2 momentin kohtaan 4. Raportointi suoritetaan vuoden 2020 alusta Tukesin tarjoamalla sähköisellä alustalla ”**GEOTIETOVIRTA**”.

3.9 15 § Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet

Kun malminetsintäluva on rauennut tai peruutettu joko osittain tai kokonaan, malminetsintäluvan haltijan on välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava alueen kunnostamisesta, rakennelmien ja laitteiden poistamisesta sekä muusta siistimisestä, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvanhaltijan on luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaineisto ja edustava osa kairasydämistä kuuden kuukauden kuluessa raukeamisesta tai peruutuksesta. Käytännössä on kuitenkin myös mahdollista, että jälkitoimenpiteet on mahdollista tehdä vain tietyinä ajankohtina vuodessa, joten viranomainen voi antaa tarvittaessa lisäaikaa toimenpiteiden suorittamiseen.

Malminetsintäluvanhaltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä tarkoitetut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitusta on ohjeistettu tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (Vna kaivostoiminnasta 391/2012, **5 §**).

Edellä jälkitoimenpiteistä mainittua ei kuitenkaan sovelleta alueeseen, jolle malminetsintäluvan haltija hakee malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista, tai kaivoslupaa **34 §**:ssä säädetyllä tavalla. Mikäli jatkolupahakemus kuitenkin hylätään kokonaan tai osittain, luvanhaltijan on täytettävä mainitut velvollisuudet kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemuksen hylkäämistä koskeva päätös on lainvoimainen.

Yleensä jälkitoimenpiteet eivät ole laajuudeltaan ja laadultaan merkittäviä. Poikkeuksena voidaan mainita malminetsintäalueet, joilla on tehty suurehkoja tutkimuskaivantoja tai -ojia, koelouhintaa, taikka laajuudeltaan tai

vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä. Jälkitoimenpiteiden tavoitteet liittyvät toisaalta maisemansuojeluun ja muuhun ympäristönsuojeluun, sekä toisaalta kiinteistön omistajan ja muiden haitankärsijöiden oikeuksien turvaamiseen.

Kaivoslain mukaiset jälkitoimet ovat erittäin merkittävä seikka myös yhteiskunnallisesti, tutkimuksiin liittyvän tietoaaineiston ja edustavan osan kairasydämien ansiosta, jotka luovutetaan valtiolle tutkimusten päättyessä. Tietoaaineistoa on pidettävä tarpeellisena toisaalta valvonnan kannalta, mutta myös siksi, että näin kaikki aiemmin suoritettujen tutkimuksien tulokset saadaan yhteiskunnan ja mahdollisten uusien malminetsijöiden tietoon. Tietoaaineisto arkistoidaan, ja sitä voidaan hyödyntää kaikessa yhteiskunnan päätöksenteossa.

Kaivosviranomaisen on ohjeistanut vuosiraportoinnin mahdollisimman lähelle sitä mitä edellytetään loppuraportilta. Mikäli loppuraportti jostain syystä jää toimittamatta, ohjeen mukaisesti toimitetut vuosiraportit antavat kohtuullisen tietomäärän alueesta. Mikäli luvanhaltija on tehnyt tutkimuksia esimerkiksi varausaikana maanomistajan (9 §) suostumuksella, tulee myös kyseiset tutkimustulokset raportoida ensimmäisessä alueelle sijoituvassa malminetsintälupaa koskevassa vuosiraportissa. Koko alan kannalta on erittäin toivottavaa, että maanomistajan luvalla tehdyt tutkimustulokset raportoidaan, vaikka kohteelle ei haettaisi malminetsintälupaa. Kaikki tieto alueen kallioperästä on tärkeää.

Malminetsintäluvan raukeamisesta säädetään tarkemmin kaivoslain 67 §:ssä ja peruuttamisesta 70 §:ssä. Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet on sidottu tiukasti kaivoslain 107 §:ssä mainittuun vakuuteen.

4 KAIVOSLAKI, MALMINETSINTÄLUVAN HAKEMINEN (31 § - 37 §)

4.1 31 § Luvan hakeminen

Malminetsintälupaa saa hakea täysi-ikäinen luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella ja joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei holhoustoimesta annetun lain (442/1999) nojalla ole rajoitettu. Lupaa saa hakea suomalainen yhteisö ja säätiö. Lisäksi lupaa saa hakea Suomessa siviiliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:n 2 momentin nojalla Patentti- ja rekisterihallitus voi myöntää luvan myös muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille.

Malminetsintälupaa saa hakea myös valtion laitokset, joiden tehtävä on malminetsintä laitosta koskevan säädöksen mukaan. Käytännössä tämä tarkoittaa Geologian tutkimuskeskusta.

4.2 32 § Etuoikeusjärjestys

Pääperiaatteen mukaan etuoikeus malminetsintälupaan on sillä, joka on ajallisesti ensimmäisenä hakenut malminetsintälupaa kaivoslain 34 §:ssä säädetyllä tavalla. Malminetsintälupahakemukselle kaivoslaissa asetetut vaatimukset edellyttävät, että hakijalla on ollut riittävä mahdollisuus valmistella hakemusta huolella, muun muassa perehtyä olemassa olevaan tutkimusmateriaaliin ja kartoitusdataan sekä mahdollisesti analysoida arkistoituja näytteitä. Etsintätyötä koskevan säännöksen (7 §) nojalla on mahdollista tehdä myös alkuvaiheen malminetsintää, joten malminetsintälupahakemuksessa voidaan usein esittää tarpeellisten tutkimusten määrä, laatu ja aikataulu sekä rajata alue jo suhteellisen tarkasti. Tämä on tapauskohtaista ja liittyy suoraan alueen tutkimushistoriaan tai vastaavien geologisten muodostumien tutkimuksiin.

Malminetsintähakemusten käsittelyssä etuoikeuden saa siis hakemus, joka on laitettu ensimmäisenä vireille kaivoslain 34 §:n mukaisena. Poikkeuksen asiaan tuo mahdollinen aiemmin saatu etuoikeus varausilmoituksella, joka on tehty kaivoslain 44 §:n mukaisesti. Malminetsintälupaa on haettava varauksen voimassaoloaikana, mikäli etuoikeus halutaan säilyttää.

Poikkeustilanne voi tulla kysymykseen myös silloin, kun vireille tuloajan puitteissa on saapunut kaksi tai useampi kaivoslain edellytykset täyttävä malminetsintälupahakemus. Tällaisessa poikkeustapauksissa kaivosviranomaisen virkavastuulla on arvioida hakemukset kaivoslain 34 §:n sisältövaatimuksiin perustuen, ja kaivoslain 46 §:n esteisiin pohjautuvaan kokonaisvaltaiseen lupaharkintaan (kaivoslaki 45 §) pohjautuen ratkaista asia. Mikäli kaivosviranomaiselle on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, malminetsintälupaa ei myönnetä.

Toinen merkittävä harkintaperuste voi olla se, että hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt kaivoslakiin (621/2011) perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Hallintolain mukaista täydennysmahdollisuutta ei oteta suoraan sellaisenaan käyttöön kilpailutilanteessa, sillä myös käsittelyvaiheessa epätäydellisen hakemuksen ohittaa täydellinen hakemus ja se saa etuoikeuden. Jos hakemukset ovat käytännössä tasavertaiset, ja ne on saatettu vireille yhtä aikaa vireille tulo-ohjeen tarkoittamalla tavalla, hakijoiden oikeusturvan kannalta kaikille samanarvoisesti hakemuksen vireille laittaneille annetaan sama määräaika täydennykselle.

Kaivosviranomaisen tekee kaivoslain mukaisen ratkaisun määräajan jälkeen. Kaivoslain **45 §**:n lupaharkinnan jälkeen yksi tai useampi hakemus voi saada kielteisen päätöksen. Mikäli jokin hakemuksista täyttää kaivoslain edellytykset, annetaan sille etuoikeus kohteelle. Kilpailutilanne voi joissakin tapauksista lyhentää voimassaoloaikaa merkittävästi, sillä potentiaalisella alueella edellytetään erityisen tehokasta malminetsintää. Toiminnanharjoittajalla tulee olla mahdollisimman selkeät suunnitelmat mahdollisen malmipotentialin selvittämiseksi.

Kielteisen päätöksen saaneella hakijalla on mahdollisuus valittaa kaivosviranomaisen päätöksestä kaivoslain **162 §**:n mukaisesti.

4.3 33 § Lupaviranomaiset

Valtioneuvosto ratkaisee kaivosaluelunastuslupa-asian ja uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivoslupa-asian. Kaivosviranomaisen ratkaisee varausilmoituksia, malminetsintälupia ja kullanhuuhdontalupia sekä muita kuin edellä mainittuja kaivoslupia koskevat asiat.

4.4 34 § Lupahakemus

Malminetsintälupaa koskeva hakemus on toimitettava kaivoslupaviranomaiselle. Lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys, hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa sekä hakemuksen kohteena olevasta alueesta. Kaivosviranomaisen on tarjonnut internet sivuillaan vuodesta 2012 lähtien sähköistä lomaketta, jolla kaikki kaivoslain **34 §**:n edellyttämät kohdat on voinut esittää. Lomakkeen lisäksi hakijan täytyy toimittaa sähköinen paikkatietotiedosto, josta kaivoslain (**7 §** ja **46 §**) mukaiset esteet on rajattu pois.

Kaivoslain **34 §**:ä onkin ehkä merkittävin yksittäinen pykälä, jossa asetetaan perusehdot hakijalle tärkeän etuoikeuden saamiseksi malminetsintäkohteelle. Kaivoslain **34 §**:n 2 momentissa säädetään kohdissa 1-7 asiat, joihin täytyy antaa riittävä selvitys. Riittävän selvityksen vaatimustasoon liittyy merkittävästi mm. hakemuksessa esitettävien tutkimustoimien laatu ja laajuus, alueen sijainti ja erityispiirteet. Lähtökohta kuitenkin on, että kaikkiin kohtiin annetaan selvitys.

Kuten edellä mainittiin, hakemuksien vaatimustaso voi poiketa malminetsintäalueen sijainnin suhteen. Mikäli kyseessä on alue, joka sijoittuu suojelualueelle tai sen läheisyyteen, selvitysten vaatimustaso kasvaa tutkimus-

toimien ympäristövaikutuksien suhteen ja ne on selvitettävä yksityiskohtaisemmin. Mikäli kohde taas on asu-maton, käsitelty metsätalousmaa, tai esimerkiksi aiemmin malminetsinnän kohteena ollut kohde, hakijan tulee perustella erityisesti otaksuntaa, ja sitä mihin se perustuu. Jos kohdetta on tutkittu jo vuosia, kyseessä ei ole alkuvaiheen tutkimukset. Hakemuksessa tulee esittää aiemmin käytettyjä menetelmiä tehokkaampia tutkimus-menetelmiä.

Alueen muut erityispiirteet voivat myös edellyttää erityistä paneutumista kaivoslain **34 §**:n 2 momentin 1-7 muihin kohtiin, kuten esimerkiksi alueella harjoitettavat muut elinkeinot. Hakemuksessa on selvitettävä mahdolliset malminetsintätutkimusten vaikutukset niihin riittävästi. Kaivosviranomaisen lähettää hakijalle tarvittaessa ha-kemuksen täydennyspyynnön kaivoslain **36 §**:n mukaisesti. Hakemuksen kuuluttamisen (**40 §**) jälkeen pyydet-tävien (**37–39 §**) lausuntojen ja muistutusten jälkeen, hakijalla on vielä mahdollista tehdä täydennyksiä tai muu-toksia kaivoslain **42 §**:n mukaisesti antamassaan selityksessä.

Malminetsintälupahakemuksessa on aina esitettävä tutkimussuunnitelma, eli tiedot tarpeellisten tutkimusten määrästä, laadusta, laajuudesta ja aikataulusta sekä tutkimuksen kohteena olevista kaivosmineraaleista. Tutki-mussuunnitelmassa on otettava huomioon **6 §**:ssä säädettyt yleiset periaatteet, **11 §**:ssä säädettyt rajoitukset sekä **3 §**:ssä mainittuun muuhun lainsäädäntöön perustuvat rajoitukset ja kiellot.

Malminetsintälupahakemuksen sisältövaatimuksien taso määräytyy siis pitkälti tutkimusvaiheen mukaan. Mikäli kyseessä on vielä hyvin alkuvaiheen tutkimus, ei tutkimussuunnitelma voi ollakaan kaivoslain **34 §**:n tarkoitta-malla tavalla kovin yksityiskohtainen. Tutkimuksia ohjaavat aina aikaisemmat tutkimukset, ja mikäli kohteella ei aikaisempaa tutkimusta ole suoritettu on tulevat toimet vaikea esittää yksityiskohtaisesti. Hakijan on kuitenkin esitettävä sen hetkinen suunnitelma sille ajalle, jolle hakee malminetsintälupaa. Lainvoimaista lupaa voidaan tarvittaessa muuttaa myöhemmin (kaivoslaki **69 §**) mikäli tutkimusmenetelmät poikkeavat merkittävästi esimer-kiksi vaikutuksiltaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetusta.

Jos tutkimussuunnitelmaa muutetaan tai täydennetään siten, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, tai kun luvan mukaista toimintaa on tarpeen muuttaa, asia on käsiteltävä noudattaen vastaavasti, mitä kaivoslaissa sää-detään asianomaista malminetsintälupaa koskevasta lupamenettelystä, lupaharkinnasta sekä lupapäätöksestä ja sen voimassaolosta.

Mikäli malminetsintälupahakemus koskee pidemmälle edennyttä tutkimusvaihetta ja tutkimussuunnitelman mukaan on tarkoitus tehdä koelouhintaa tai muuta ympäristö- ja muilta vaikutuksiltaan vastaavaa toimintaa, tulee tutkimussuunnitelmassa selvittää yksityiskohtaisesti toimenpiteen laatu, laajuus, aikataulu ja vaikutusalue.

Malminetsintälupahakemus, joka sijoittuu Natura 2000 -verkoston alueelle tai sellaisen välittömään läheisyy-teen, ja jossa suunnitellusta toiminnasta voi aiheutua Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvojen heikentyminen luonnonsuojelulain **65 §**:ssä tarkoitetulla tavalla, edellytetään myös tarkkaa tutkimussuun-nitelmaa. Edellä mainitun malminetsintälupahakemuksen kaivoslain mukaisen hakemuksen kuulutus- ja lausun-tomenettelyn lisäksi, suoritetaan lausuntomenettely luonnonsuojelulain **65 §**:ssä tarkoittamalla tavalla. Toimin-nanharjoittajan on laadittava Natura-arviointi malminetsintälupahakemuksessa mainittujen toimien vaikutuk-sista suojeluperusteisiin. Kaivosviranomaisen pyytää lausuntoa Natura-arvioinnista alueelliselta ELY-keskukselta ja alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta. Menettelyssä asiaan saatujen lausuntojen jälkeen, kaivosviran-omaisen on lupaharkinnassa annettava riittävä painoarvo näille lausunnoille, ja ratkaistava malminetsintälupa-asia harkinnan jälkeen.

Malminetsintäalueen ei tarvitse olla yhtenäinen, edellyttäen kuitenkin, että hakemus koskee yhtä yhtenäistä hanketta, ja se on lupaprosessina kannattavaa käsitellä yhtenä alueena erityisesti kuulemisen ja lupamääräysten kannalta. Säädosmuutos 259/2017 tarkensi menettelyä, mutta ei muuttanut käytäntöä.

4.5 36 § Lupahakemuksen täydentäminen

Hakemuksen tultua vireille lupaviranomaisen tehtävänä on ensin tarkastaa, että malminetsintälupaa koskeva hakemus täyttää sille **34 §**:ssä säädetyt edellytykset. Koska hakemuksen tarkastelulla on suuri merkitys etuoikeudelle, tulee hakemus käsitellä joutuisasti. Kaivosviranomainen suorittaa kaivoslain **34 §**:n mukaisen tarkastuksen välittömästi sen saatuaan ja mikäli malminetsintälupahakemus täyttää kaivoslain edellytykset, kaivosviranomainen antaa sille etuoikeuden ja luvan hakijalta laskutetaan ennakkomaksu hakemuksen rekisteriin kirjauksesta. Ennakkomaksuna peritään 20 % suoritteiden perusmaksusta, jota ei palauteta, mikäli hakemus perutaan ennen päätöksen tekoa. Ennakkomaksu vähennetään lupamaksun loppusummasta.

Lupaviranomaisen on myös harkittava hallintolain **34 §**:n 2 momentin 1 kohdan nojalla hakemuksen hylkäämistä heti perusteettomana, jos hakemus ei keskeisiltä osin sisällä niitä asioita ja selvityksiä, joita malminetsintälupaa koskevissa hakemuksissa **34 §**:n nojalla vaaditaan.

Jos malminetsintälupahakemus on puutteellinen, mutta sitä ei heti hylätä perusteettomana, kaivosviranomaisen on varattava hakijalle tilaisuus täydentää hakemustaan määräajassa. Kaivosviranomainen voi hakemusasiakirjojen täydentämisen lisäksi pyytää hakijalta myös muuta tarpeellista selvitystä asian ratkaisemiseksi. Hakijalta voidaan edellyttää selvitystä esimerkiksi sellaisista vaikutuksista, joiden mahdollinen aiheutuminen todetaan vasta käsittelyn kuluessa esimerkiksi lausuntomenettelyssä, joita ei ole edes voitu arvioida hakemusasiakirjoissa.

Malminetsintälupahakemusten käsittelyssä etuoikeuden saa hakemus, joka on laitettu ensimmäisenä vireille kaivoslain **34 §**:n mukaisena. Poikkeuksen asiaan tuo aiemmin kaivoslain **32 §**:ssä mainitut kohdat.

Kaivoslain **36 §**:ssä on informatiivinen viittaus hallintolain **22 §**:n ja **33 §**:n mukaiseen hakemuksen täydentämiseen. Mikäli epätäydellisenä vireille saatetusta hakemuksesta olisi pyydetty täydennystä edellä mainitulla tavalla, kilpaileva täydellinen hakemus täyttäessään kaivoslain **34 §**:ssä säädetyt edellytykset, saa etuoikeuden.

Tilanne, jossa sekä varausilmoitus, että samalle kohteelle yhtä aikaa haettu malminetsintälupahakemus ovat puutteellisia, hakijoille annetaan sama hakemusten täydennysaika (2 viikkoa). Se hakemus, joka on täydellinen määräajassa, saa etuoikeuden. Mikäli molemmat hakemukset ovat yhtä aikaa täydellisiä, malminetsintälupahakemus saa etuoikeuden. Perusteluna tälle on se, että malminetsintälupahakemus on huomattavasti vaativampi tehdä kaivoslain **34 §**:n mukaisena, kuin varausilmoitus kaivoslain **44 §**:n mukaisesti. Malminetsintälupahakemus edellyttää pidemmälle vietyjä tutkimussuunnitelmia, ja selvitykset ovat kaiken kaikkiaan huomattavasti vaativammat.

Hakemuksen täydentämistä koskevassa pyynnössä kaivosviranomainen yksilöi, miltä osin hakemusta on täydennettävä ja antaa täydentämiselle määräajan. Samassa yhteydessä kaivosviranomainen informoi hakijaa myös siitä mahdollisuudesta, että täydellinen kilpaileva hakemus voi saada kuitenkin etuoikeuden. Lupaviranomaisen tulee myös ilmoittaa hakijalle, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Täydennys- tai selvitysvelvollisuuden laiminlyönti tässä yhteydessä voi johtaa hakijan kannalta epäedulliseen lopputulokseen.

5 KAIVOSLAKI, MALMINETSINTÄLUVAN KÄSITTELY (37 § - 51 §)

5.1 37 § Lausunnot lupahakemuksesta

Kaivosviranomaisen pyytää malminetsintälupaa koskevasta hakemuksesta lausunnon aina siltä kunnalta, jonka alueella toimintaa on hakemuksen perusteella tarkoitus harjoittaa, tai kunnalta, jonka alueelle luvan mukaisen toiminnan ympäristö- ja muut vaikutukset saattavat ilmetä (*toiminnan vaikutusalue*), sekä siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus), jonka toimialueella luvan mukaisen toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä.

Lausunnot pyydetään myös alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta tai laitokselta, jos sellainen on kohteella olemassa, sekä tarvittaessa muilta toimialallaan yleistä etua valvovilta viranomaisilta.

Lupaviranomaisen on lisäksi hankittava lupaharkinnan kannalta kaikki muut tarpeelliset lausunnot ja selvitykset edellä lueteltujen lisäksi. Muita lausuntoja, jotka koskevat lähinnä poikkeustapauksia, pyydetään esimerkiksi Rajavartiolaitokselta, kun hakemuksen mukaista toimintaa on tarkoitus harjoittaa rajavyöhykkeellä, lausunto pääesikunnalta, kun hakemuksen mukaista toimintaa on tarkoitus harjoittaa Suomen aluevesillä tai puolustusvoimien käytössä olevan alueen läheisyydessä, Museovirastolta, kun muinaismuistolain ([295/1963](#)) soveltamista on erityisesti tarpeen selvittää. Asianomaiselta maakunnan liitolta on pyydettävä lausunto malminetsintälupahakemuksesta silloin, jos hakemus koskee poikkeuksellisen laajaa aluetta, tai on vaikutuksiltaan muuten merkittävä. Säteilyturvakeskukselta on pyydettävä lausunto silloin kun malminetsintälupahakemus koskee uraanin tai toriumin etsintää.

Kaivosviranomaisen on annettava lupaharkinnassa erityinen painoarvo asiassa toimivaltaa muun, kun kaivoslainsäädännön mukaan käyttävälle viranomaiselle. Kunnan lausunnot, kun kyseessä on kunnan kehittämisen kannalta esimerkiksi merkittävälle kaava-alueelle sijoittuva pidemmälle edennyt malminetsintähanke, maakunnan liiton lausunnot, kun kyse on poikkeuksellisen laajaa aluetta koskevasta tai vaikutuksiltaan muuten merkittävästä malminetsintälupahakemuksesta.

Kuten edellä mainittiin, kaivosviranomaisen on edellä lueteltujen lisäksi hankittava lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot ja selvitykset. Tällä säännöksellä ei kuitenkaan ole tarkoitus sivuuttaa hakijalle **34 §**:ssä säädettyä velvollisuutta valmistella hakemus huolella ja hankkia sitä varten kaikki tarvittavat selvitykset, sillä etuoikeus ratkaistaan kaivoslain **34 §**:n mukaisesti. Asiaan edellä mainitut **37 §**:n lausunnot tuottavat kaivosviranomaiselle lisätietoa kaivoslain **45 §**:n mukaiseen harkintaan, jota esteiden osalta ohjaavat **46 §**:ssä säädetty esteet.

5.2 38 § Asian selvittäminen saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella

Kaivosviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tällöin on otettava huomioon:

- 1) hakemuksessa tarkoitetun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat;
- 2) mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee;
- 3) muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä.

Kaivosviranomaisen tulee selvittää edellä kuvatulla tavalla myös hakemukset, jotka sijoittuvat saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolelle, mutta toteutettavilla hankkeilla on huomattava merkitys saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana. Käytännössä tällöin voisi lähinnä olla kyse kaivoslupahakemuksesta. Kun otetaan huomioon malminetsintäluvan nojalla sallittuja toimenpiteitä koskevat rajoitukset, saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella tapahtuvaa malminetsintää ei lähtökohtaisesti voi pitää sellaisena toimintana, jolla olisi huomattava merkitys saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana.

Lupaviranomaisen tulee koltta-alueella pyytää lausunto kolttien kyläkokoukselta malminetsintäluvan mukaisesta toiminnasta kolttien elinkeinoille ja elinolosuhteille aiheutuvien vaikutusten selvittämiseksi.

Lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa malminetsintäluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat haitat poronhoidolle.

Kaivosviranomaisen on selvitettävä vaikutukset yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen taikka laitoksen tai liikelaitoksen ja hakijan kanssa. Selvitystyössä ja lupaharkinnassa on otettava huomioon hakemuksessa tarkoitetun alueen läheisyydessä olevat vastaavat voimassa olevat malminetsintäluvat, kaivosluvut tai kullanhuuhtontaluvat ja mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee.

Neuvotteluvälvoitteesta säädetään lisäksi saamelaiskäräjistä annetun lain **9 §**:ssä ja erityisellä poronhoitoalueella poronhoitolain **53 §**:ssä. Mikäli neuvotteluja vaaditaan, ne pidetään kyseisten lakien tarkoittamalla tavalla.

Selvitystyössä ja lupaharkinnassa on otettava mukaan huomioon myös muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot (esimerkiksi metsätalous) hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä. Arvioinnissa on tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon ja muihin luontaiselinkeinoihin kohdistuviin vaikutuksiin. Sama edellytys koskee myös erityistä poronhoitoaluetta ja se täydentää osaltaan tarvittaessa poronhoitolain **53 §**:n mukaista neuvotteluvälvoitetta. Kaivosviranomaisen on erityisellä poronhoitoalueella velvollinen selvittämään yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa malminetsintälupaa koskevan hakemuksen hyväksymisestä aiheutuvat haitat poronhoidolle ja ottamaan ne huomioon lupaharkinnassa.

Kaivosviranomainen voi tarvittaessa järjestää tilaisuuden, johon kutsuttaisiin samanaikaisesti kuultaviksi asian selvittämisen kannalta keskeiset osapuolet, joita voisivat tilanteesta riippuen olla saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen, koltthaneuvoston, hakemuksessa tarkoitettulla alueella toimivien paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen taikka laitoksen tai liikelaitoksen, hakijan, kunnan, kalastusalueen ja yhteismetsien edustajat.

Kaivoslain **50 §**:ssä säädetään malminetsintäluvan myöntämisen esteistä saamelaisten kotiseutualueella. Malminetsintälupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Lupa voidaan kuitenkin myöntää, jos mahdollinen este on mahdollista poistaa lupamääräyksiin.

Malminetsintäluvassa on kaivoslain **51 §**:n mukaan annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella.

Kaivoslain **50 §**:ssä tarkoitetun harkinnan on tarkoitettu perustuvan kaivoslain **38 §**:n mukaisesti tehtyyn selvitykseen. Viimeksi mainitun yhteistyövelvoitetta koskevan säännöksen tarkoituksena on siten mahdollistaa se, että Kaivosviranomainen voi asianmukaisesti arvioida, onko malminetsintäluvan myöntämiselle kaivoslain **50 §**:ssä tarkoitettuja esteitä ja onko ne mahdollista poistaa lupamääräyksiin.

Kaivosviranomaisen velvollisuutena on osaltaan turvata se, että kaivoslain **38 §**:n mukaiselle asian selvittämistä koskevalle yhteistyömenettelylle on asianmukaiset edellytykset. Tämä tarkoittaa muun ohella sitä, että saamelaiskäräjät saa käyttöönsä riittävän aineiston voidakseen arvioida haetun toiminnan vaikutukset saamelaiskulttuurin kannalta. Sen tulee saada käyttöönsä tiedot malminetsintälupahakemuksessa tarkoitettun alueen tarkasta sijainnista, alueen läheisyydessä voimassa olevista vastaavista luvista sekä muista saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevästä alueiden käyttömuodoista hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä.

Edellä kuvattu menettely asettaa saamelaisten kotiseutualueelle malminetsintälupaa hakevalle yhtiölle hieman laajemmat velvollisuudet hakemuksen sisällölle, kuin muualla sijoittuvan hakemuksen sisällöstä edellytetään. Malminetsintäyhtiön tulee normaalin malminetsintälupahakemuksen (kaivoslain **34 §**) lisäksi liittää hakemukseen riittävä aineisto, jotta saamelaiskäräjät voivat arvioida haetun toiminnan vaikutukset saamelaiskulttuurin kannalta. Tämän saamelaiskäräjien arvion jälkeen kaivosviranomaisen harkinnassa on järjestää lisäksi kuulemistilaisuus kaivoslain **38 §**:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla.

5.3 39 § Muistutukset ja mielipiteet

Kaivosviranomainen varaa ennen malminetsintälupaa koskevan asian ratkaisemista asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille, on varattava myös tilaisuus samassa ajassa ilmaista mielipiteensä malminetsintälupaa koskevassa asiassa. Muistutusten ja mielipiteiden esittämistä varten on asetettava asian laatuun nähden riittävä määräaika, joka on pääasiassa aina 30 päivää hakemuksen tiedottamisesta. Mikäli kaivosviranomainen saa mielipiteen tai muistutuksen määräajan jälkeen, mutta päätöstä ei ole vielä ehditty antaa, ne otetaan kuitenkin lupaharkintaan mukaan.

5.4 40 § Lupahakemuksesta tiedottaminen

Kaivosviranomaisen tiedottaa malminetsintälupaa koskevan hakemuksen kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla, omilla internet sivuillaan ja toimipisteessään Rovaniemellä.

Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeellista. Kuulutuksesta säädetään muutoin julkisista kuulutuksista annetussa laissa ([34/1925](#)). Kuulutuksesta annetaan erikseen tieto vielä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, lähinnä tämä koskee maanomistajia. Jos hakemuksesta on kuitenkin tiedotettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle, tai kun henkilöiden lukumäärää ei varmuudella tiedetä, asiasta tiedotetaan ilmoittamalla siitä sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanottajan voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedotetaan hakemuksesta antamalla siitä tieto yhteis-alueen ([758/1989](#)) **26 §:n** 4 momentissa tarkoitetulle edustajalle. Jollei tällaista edustajaa ole nimetty, tieto toimitetaan jollekin osakkaalle ja hakemuksesta tiedotetaan lisäksi kuulutuksella sanomalehdessä.

Kaivoslain **40 §:ssä** tarkoitetusta kuulutuksesta tulee käydä ilmi ainakin; hakijan nimi, kuvaus hakemuksen mukaisen toiminnan laadusta, kestosta ja laajuudesta, tieto alueesta, jolla hakemuksen mukaista toimintaa suoritettaisiin ja hakemusasiakirjojen nähtävillä pidosta sekä tiedot vielä muistutusten ja mielipiteiden jättämiseksi ja tieto vielä mahdollisesta julkisesta kuulemistilaisuudesta.

Malminetsintälupahakemuksen jättäneellä yhtiöllä on mahdollisuus halutessaan täydentää asiasta tiedottamista. Usein näin tapahtuu, joko yhtiön järjestämässä yleisötilaisuudessa kyseisellä paikkakunnalla, tai kirjeitse. Edellä kuvattua yleisötilaisuutta voidaan pitää hyvänä vaihtoehtona, sillä kun yhtiö järjestää tilaisuuden, kiinnostuneet asianosaiset saavat vastauksia suoraan hakijalta, ja näin myös yhtiön henkilöstö tulee tutuksi.

5.5 42 § Hakijan kuuleminen

Kaivosviranomaisen varaa tapauskohtaisesti hakijalle ja muille asianosaisille tilaisuuden selityksen antamiseen sellaisista lausunnoista ja muistutuksista esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hakijaa on muun muassa kuultava silloin, kun lausunnoissa tai muistutuksissa on perustellusti vaadittu rajoituksia tai ehtoja malminetsintäluvan mukaiselle toiminnalle sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta.

Mikäli malminetsintähakemuksesta saatujen kaivoslain **37 §:n -39 §:n** mukaisissa lausunnoissa, mielipiteissä tai muistutuksissa ilmenee sellaisia seikkoja, että ne voivat vaikuttaa päätökseen merkittävästi, annetaan hakijalle mahdollisuus selvityksen antamiseen. Selityksessä hakijalla on mahdollisuus esimerkiksi muuttaa aluerajausta, tai tutkimussuunnitelmaa tai antaa lisäselvitys yksittäiseen asiaan.

Mikäli hakijan antama selvitys ei vieläkaan tuo riittävää tietoa kaivosviranomaiselle asian ratkaisemiseksi, hakijan selityksen johdosta voidaan asianosaisille varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Mikäli kaivosviranomaisen saa riittävät tiedot lausunnoista ja muistutuksissa päätöksen antamiseksi, selityksiä tai vastaselityksiä ei pyydetä ilmeisen tarpeettomina sen vuoksi, ettei kaivosviranomaisen arvioi selityksellä olevan vaikutusta asian ratkaisuun. Malminetsintäluissa tämä on pääperiaate, selitys pyydetään vain hankalissa tapauksissa, joissa hakija ei ole huomioinut kaivoslain estettä hakemuksessa riittävällä tavalla.

6 KAIVOSLAKI, PÄÄTÖSVAIHE (44 § - 51 §)

6.1 44 § Varausilmoitus

Malminetsintälupahakemuksen valmistelemista varten hakija voi ensin tehdä varausilmoituksen. Varausilmoituksen voi tehdä vain kaivoslain **31 §**:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö, oikeushenkilö tai valtion laitos eli sellainen, jolla on oikeus tehdä malminetsintälupahakemus.

Varausilmoitus tehdään suoraan kaivosviranomaiselle, ja ilmoituksessa on esitettävä tarpeellinen ja luotettava selvitys varaajasta, varattavasta alueesta (*varausalueen*) paikkatietotiedostona sekä suunnitelma malminetsintälupahakemusta valmistelevista toimenpiteistä ja niiden aikataulusta. Koska varauksen tarkoituksena on varmistaa etuoikeus malminetsintälupahakemuksen tekemiseen, tulee varausilmoituksessa olla riittävän tarkka suunnitelma malminetsintälupahakemuksen valmistelusta ja selvitys valmisteluresursseista.

Vaadittujen tietojen nojalla varauspäätöksen voimassa olon pituutta on mahdollista tapauskohtaisesti harkita. Kaivoslain **44 §**:n 2 momentin nojalla malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen ja kullanhuuhdonta-alueeseen kuuluvan alueen varaaminen ei ole mahdollista.

Aiemmin varausalueena ollut aluetta ei myöskään saa varata, ennen kuin vuosi on kulunut varauspäätöksen raukeamisesta, kaivosviranomaisen raukeamispäätöksestä tai peruuttamisesta **76 §**:n mukaisesti.

Varauksen oikeusvaikutukset rajoittuvat malminetsintälupaa koskevaan etuoikeuteen **32 §**:n 3 momentin mukaisesti, eikä varaus siten oikeuta malminetsintään kaivoslain **9 §**:n tarkoittamalla tavalla. Varausalueen ulkopuolelle ei ole tarpeen jättää alueita, joilla malminetsintä ei **7 §**:n nojalla ole sallittu. Jos varausilmoitus koskee aluetta, jota varten on haettu malminetsintälupaa, kullanhuuhdontalupaa tai kaivoslupaa **34 §**:ssä säädetyllä tavalla, ei varausta ole mahdollista hyväksyä. Mainittujen lupahakemusten etuoikeudesta säädetään **32 §**:ssä.

Sen lisäksi, mitä kaivoslain **44 §**:ssä säädetään, varausilmoituksessa on esitettävä:

- 1) varaajan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka;
- 2) mitä kaivosmineraaleja varaaja otaksuu varausalueella olevan;
- 3) varausalueen pinta-ala sekä kunta, jonka alueella varausalue sijaitsee;
- 4) haettu varauspäätöksen voimassaoloaika, jos varaaja hakee lyhempää voimassaoloaika kuin kaksikymmentäneljä kuukautta;
- 5) varaajan ehdotus varausalueen nimeksi.

Varausilmoitukseen on liitettävä:

- 1) yleispiirteinen kartta varausalueesta;
- 2) tiedosto, joka sisältää valtakunnallisessa koordinaatistossa varausalueen rajat (ETRS-TM35FIN);
- 3) hakijan virkatodistus tai kaupparekisteriote.

6.2 45 § Lupaharkinnan perusteet

Kaivoslain oikeusharkinnan mukaan malminetsintälupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Lupa voidaan myöntää kuitenkin kaivoslaissa säädetystä esteestä huolimatta, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa tai asianosaisen oikeudenhaltijan suostumuksella.

Kaivosviranomaisen on ensin tutkittava malminetsintälupahakemus ja sen liitteet kaivoslain **34 §**:n mukaisesti. Tarkistus on tehtävä kaivosviranomaiselle toimitetulle malminetsintälupahakemukselle välittömästi.

Kaivosviranomaisen on harkittava hallintolain **34 §**:n 2 momentin 1 kohdan nojalla hakemuksen hylkäämistä heti perusteettomana, jolloin se ei tule vireille, eikä saa lupatunnusta. Jos hakemus ei sisällä mitään niitä asioita ja selvityksiä, joita hakemuksessa kaivoslain **34 §**:n nojalla vaaditaan ja jotka tulee voida ilmoittaa jo hakuvaiheessa. Yksittäiset seikat, jotka voivat vaikuttaa välittömästi hakemuksen hylkäämiseen heti perusteettomana liittyvät suoraan itse hakijaan merkittäviin puutteisiin hakemuksessa. Hakijan tulee täyttää se mitä kaivoslain **31 §**:ssä säädetty, ja hakijalla täytyy olla hakemuksessa tarkoitettuun toimintaan joko tarvittava asiantuntemus ja tekninen suorituskyky, tai taloudelliset edellytykset.

Hakijan on esitettävä tutkimusvaihe huomioiden, asianmukainen suunnitelma toiminnasta ja sen vaikutuksista sekä lopettamisesta. Koska malminetsintäluvan tarkoitus on malminetsintä, voidaan malminetsintälupa myöntää vain, jos hakemuksen kohteena olevalla alueella voidaan hakijan esittämän selvityksen nojalla perustellusti otaksua olevan edellytykset malminetsinnälle. Hakijan vastuulla on huolehtia siitä, että hakemus täyttää säädetty edellytykset ja että annetut tiedot pitävät paikkansa.

Kaivosviranomaisen kuuluttaa malminetsintälupahakemuksen kaivoslain **40 §**:n mukaisesti ja pyytää lausunnot tapauskohtaisesti kaivoslain **37–39 §**:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen täytyy lupaharkinnassa arvioida myös sitä, onko haettua malminetsintäaluetta pienennettävä, jos säädetty hakijaa koskevat edellytykset tai esteet sitä edellyttävät. Alueen pienentäminen voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin kun haettuun alueeseen on toisella hakijalla etuoikeus kaivoslain **32 §**:n nojalla tai malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen sisältyä kaivoslain **46 §**:n 1 momentissa tarkoitettuja alueita.

Jos kaivoslain **11 §**:n 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä seurauksia ei ole mahdollista poistaa lupamääräyksiin, tulee kaivosviranomaisen harkita malminetsintäalueen pienentämistä. Pienentämisen on pystyttävä tekemään kuitenkin niin, ettei se tee tehokasta malminetsintää mahdottomaksi, joka taas on este myöntää malminetsintälupa.

Kaivosviranomaisen pyytää lausunnot aina tapauskohtaisesti kaivoslain **37–39 §**:n mukaisesti ja lausunnoille tulee antaa lupaharkinnassa riittävä painoarvo. Kaivosviranomaisen toimivalta rajoittuu kaivoslakiin, joten kaivosviranomaisen ei voi antaa sellaista päätöstä, joka on ristiriidassa muun lainsäädännön tai kansainvälisten sopimusten kanssa.

Mikäli hakijalta edellytetään jotain muuta lupaa tai poikkeusmenettelyä muun lainsäädännön perusteella malminetsintäluvassa esitettyyn tutkimustoimintaan, hakijan tulee hakea sitä kyseiseltä toimivaltaiselta viranomai-

selta. Esimerkkeinä voidaan mainita mm. luonnonsuojelulain nojalla annettu lupa poiketa rauhoitusmääräyksistä, lupa suorittaa geologisia tutkimuksia soidensuojelualueella tai lupa kajota muinaismuistolain 1 §:n mainittuun kiinteään muinaismuistoon.

Malminetsintälupaharkinnassa on noudatettava mitä luonnonsuojelulain nojalla on säädetty tai määrätty muun muassa kansallispuistoista ja muista suojelualueista sekä asetuksella erikseen rauhoitettavaksi säädettyistä eläin- ja kasvilajeista.

Mikäli edellä mainituissa kaivoslain **37–39 §:n** mukaisissa lausunto-, mielipide- tai muistutusasiakirjoissa tulee esiin asiaan vaikuttavia seikkoja, jotka on lueteltu kaivoslain **46 §:n** kohdissa 1– 8, niihin sovelletaan kaivoslain **46 §:n** 2 momentissa mainittuja poikkeuksia.

Kaivosviranomaisella ei ole toimivaltaa myöntää edellä mainituin poikkeuksin malminetsintälupaa kaivoslain **7 §:n** 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle alueelle (hautausmaa), eikä silloin kun alueella ei voida perustellusti arvioida olevan kaivosmineraaleja.

6.3 46 § Malminetsintäluvan myöntämisen esteet

Kaivosviranomaisen lupaharkinnan (Kaivoslaki **45 §**) jälkeistä päätöksentekoa ohjaavat ensisijaisesti kaivoslain mukaiset esteet. Lähtökohtaisesti alueet tai syyt miksi malminetsintälupaa ei saa myöntää, on lueteltu kaivoslain **46 §:n** 1 momentissa ja esteen muodostavat kaivoslain **7 §:n** 2 momentissa tarkoitetut alueet.

1 kohdan este on hautaustoimilaissa ([457/2003](#)) tarkoitettu hautausmaa, yksityiseen hautaan kuuluva alue sekä 50 metriä näitä lähempänä olevat alueet. Tämä kohta on **ehdoton** aluerajaus, jota ei voi ohittaa millään oikeudellisella poikkeuksella tai muulla luvalla, joka mahdollistaisi malminetsinnän näillä alueilla.

Malminetsintäluvan esteeksi voi muodostua myös **46 §:n** 1 momentin kohdat 2–4, mutta mikäli näille tarkoitettulle alueelle saadaan asiassa toimivaltaisen viranomaisen, laitoksen taikka asianomaisen oikeudenhaltijan suostumus, voidaan malminetsintälupa myöntää, jos se täyttää muutoin kaivoslain edellytykset.

2 kohta viittaa **9 §:n** 4 momentissa tarkoitetuille alueille, jossa edelleen viitataan kaivoslain **7 §:n** 2 momentin 4 kohdassa tarkemmin säädettyihin rajoituksiin koskien mainittuja liikennealueita.

3 kohta koskee aiemmin malminetsintäalueena ollutta aluetta ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruttamisesta on kulunut kaksi vuotta. Malminetsintäalueelle astuu 2 vuoden karenssi, kun malminetsintälupa raukeaa määräajan päättyessä, luvanhaltijan ilmoituksella tai kaivosviranomaisen raukeamispäätöksellä. Karenssi koskee seuraa malminetsintälupahakemusta, joka on tullut vireille muutossäädöksen 307/2017 voimaan tulon 1.6.2017 jälkeen.

Ennen tätä muutossäädöksen voimaan tuloa, malminetsintäalueena olleelle alueelle ei saa myöntää uutta malminetsintälupaa tai ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruuttamisesta on kulunut (3) kolme vuotta.

4 kohdassa kyseessä on aiemmin kaivosalueena ollut aluetta ennen kuin kaksi vuotta on kulunut siitä, kun kaivostoiminnan lopettamispäätös on tullut lainvoimaiseksi. (Muutossäädös 307/2017)

5 kohta koskee alueita, jotka kuuluvat voimassa oleviin malminetsintälupa-, kaivos- tai kullanhuuhtontalupa-alueeseen, tai josta on tehty varausilmoitus kaivoslain 44 §:ssä säädetyllä tavalla. Kaivoslain 34 §:ssä tarkoitettu ja sen mukainen tarkistettu hakemus antaa etuoikeuden kyseiselle kohteelle uusia malminetsintä- ja kaivoslupa hakemuksia, sekä kaivoslain 44 §:ssä tarkoitettua varausilmoitusta vastaan. (Muutossäädös 307/2017)

6 kohta tarkoittaa aluetta, jossa malminetsintäluvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Muiden oikeusvaikutteisten kaavojen tapaan myös maakuntakaavat otetaan arvioinnissa huomioon. Kaivoslain 45 §:n mukaisessa lupaharkinnassa kaivosviranomaisen tulee tapauskohtaisesti ottaa huomioon toisaalta kaava ja sen kaavamerkinnot, sekä toisaalta hakemuksen mukaan alueelle suunniteltu toiminta. Malminetsintäluvan mukainen toiminta ei useimmissa tapauksissa ole sellaista, että sen voitaisiin katsoa vaikeuttavan oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Tilanne on kuitenkin toinen, jos tarkoituksena on tehdä koelouhintaa, laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, tai toiminta on suunniteltu asemakaava-alueelle. Malminetsintälupa antaa 32 §:n 2 momentin nojalla etuoikeuden kaivoslupa-alueeseen, mutta kaivoslupa myöntämisen edellytykset ja esteet harkitaan omassa lupaprosessissa. Malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa, ei arvioida mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia alueiden käyttötärpeille sen varalta, että malminetsintä johtaisi myöhemmin kaivostoimintaan.

7 kohta liittyy alueisiin, joiden osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä **pätevästä syystä**.

Malminetsintälupaa ei saa myöntää **ilman erityistä syytä** alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä edellä mainitusta pätevistä syistä.

Alueiden käyttöön liittyvillä päteillä syillä tarkoitetaan lähinnä vireillä olevaa kaavoitusta, jossa alueelle on suunniteltu käyttötarkoitus, jota malminetsintä vaikeuttaa. Kunta saattaa vastustaa antamassaan kaivoslain 37 §:n mukaisessa lausunnossa toimintaa esimerkiksi luvan mukaisen toiminnan kanssa yhteen sopimattomalla, jo käynnistettäväksi suunnitellulla tai muulla maankäyttötärpeellä, tai erityisillä luonto- ja kulttuuriarvoilla.

Kaivosviranomainen antaa tällaiselle päteville syille keskeisen merkityksen päätöksenteossa. Harkinnassa on toisaalta otettava myös huomioon se mahdollisuus, että malminetsintäluvan voimassaoloaika voidaan tarvittaessa rajoittaa siten, ettei luvasta aiheudu haittaa tai häiriötä alueiden käyttöön liittyvän pätevän syyn kannalta. Kaivoslain 51 §:n mukaisilla lupamääräyksillä voidaan tarvittaessa myös rajoittaa esimerkiksi aikarajoituksin tutkimustoimintaa. Kaivoslain 46 §:n Kohta 7:n ei sisällä kunnalle yleistä kielto-oikeutta malminetsintään, mutta malminetsintäluvan myöntäminen kunnan hyvällä syillä vastustamalle kohteelle edellyttää vastaavasti erityisen syyn. Erityisenä syynä voidaan pitää esimerkiksi tärkeään yleiseen etuun liittyviä perusteita, jotka liittyvät yhteiskunnan raaka-ainehuoltoon tai alueelliseen kehittämiseen liittyviä malmivarantojen kartoitustarpeita. Tällaisia tapauksia on kuitenkin erittäin vähän, ja kun huomioidaan malminetsinnän luonne ja yleensä hetkellinen vaikutus, voidaan asia ratkaista lupaharkinnassa.

8 kohta koskee tilanteita, jossa on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta tai hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä, tai ilmeisesti tarkoitustaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan. Esteeksi voi muodostua myös se, että hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava

huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä. Kohdassa 8 tarkoitetut velvollisuudet liittyvät pääsääntöisesti maanomistajakorvauksiin kaivoslain 99 §:n mukaisesti tai kaivoslain 14 - 15 §:ssä tarkoitettuihin raportointivelvollisuuksiin.

Poikkeukset

Kaivoslain 7 §:n 2 momentin kohta 1 (hautausmaa) on ehdoton kielto malminetsintäetsintätöiden suorittamisen osalta, ja sama koskee aluetta, jolla ei voida perustellusti arvioida olevan kaivosmineraaleja. Kaivosviranomaisen on ensin tarkastettava malminetsintälupahakemus kaivoslain 34 §:n mukaisesti ja lopulta 45 §:ssä tarkoitetussa lupaharkinnassa päätettävä täyttyykö edellytykset ja onko hakemukselle kaivoslain mukaisia esteitä.

Malminetsintälupa voidaan kuitenkin myöntää kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetulle alueelle asiassa toimivaltaisen viranomaisen, laitoksen tai asianomaisen oikeudenhaltijan suostumuksella. Luvan myöntämisen esteenä ei pidetä myöskään sellaista asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta tilaa, joka on kaivostoimintaa tai kullanhuuhdonta varten ja sijaitsee kaivosalueella tai kullanhuuhdonta-alueella.

Kaivoslain 46 §:n kohta 3 tarkoittaa karenssiauetta, joka syntyy, kun kohde on ollut malminetsintäalueena (kaivoslaki 10 §). Karenssiaika on kaksi tai kolme vuotta riippuen siitä koska alkuperäinen hakemus on tullut vireille. Karenssiajan laskenta alkaa siitä, kun malminetsintälupa raukeaa voimassaolon päättyessä, se perutaan ilmoituksella tai kaivosviranomaisen antaa raukeamista koskevan päätöksen. Tämä este voidaan ohittaa vain, mikäli maanomistaja tai asianomainen oikeudenhaltija antaa kirjallisen suostumuksen uudelle malminetsintäluvalle. Kohta 3 sovelletaan myös sellaisille kohteille, joissa on ollut joko kumotun kaivoslain (503/1965) tarkoittama lainvoimainen valtaus. Karenssiaika lasketaan siten, että viimeisen voimassaolopäivän jälkeinen päivä tai kaivosviranomaisen antamaa päätöstä seuraava päivä, ovat ne päivät, joista karenssiajan laskenta aloitetaan.

Kaivoslain 9 §:n tarkoittamaa malminetsintää saa harjoittaa ainoastaan lainvoimaisen malminetsintäluvapäätöksen nojalla tai kaivoslain 169 §:n tarkoittamalla täytäntöönpanomääräyksellä. Vain tällöin voidaan puhua kaivoslain tarkoittamasta malminetsintäluva-alueesta (kaivoslaki 10 §). Mikäli malminetsintäluvapäätös raukeaa esimerkiksi luvanhaltijan tekemällä ilmoituksella ennen kuin kyseinen malminetsintäluvapäätös on saanut lainvoiman, se ei synnytä estettä 46 §:n kohdan 3 tarkoittamalla tavalla. Sama koskee malminetsintäluvapäätöstä, joka palautetaan uudelleen käsiteltäväksi muutoksenhaun seurauksena. Palautettu malminetsintäluvapäätös ei myöskään synnytä estettä kohdan 3 tarkoittamalla tavalla, koska se ei ole ollut todellisesti malminetsintäalue.

6.4 50 § Luvan myöntämisen esteet saamelaiden kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella

Kaivosviranomaisen lupaharkinnan (Kaivoslaki 45 §, lupaharkintaperusteet) jälkeistä päätöksentekoa ohjaavat kuten aiemmin jo mainittiin, ensisijaisesti kaivoslain mukaiset esteet. Lähtökohtaisesti alueet, tai syyt miksi malminetsintäluvaa ei saa myöntää, on lueteltu kaivoslain 46 §:n 1 momentissa ja suoran esteen muodostaa kaivoslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut 1 kohdan alueet.

Malminetsintäluvaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta aiheuttaa kaivoslain 50 §:ssä mainitusti:

- 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria;
- 2) heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja koltta-alueella;
- 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Lupa voidaan kuitenkin myöntää edellä luetelluista esteistä huolimatta, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksiin. Mikäli hakemus sijoittuu saamelaisten kotiseutu-, koltta tai erityiselle poronhoitoalueelle hakijan tulee hakemuksessa tuoda esille mahdolliset suunniteltujen tutkimustoimien vaikutukset edellä mainittuihin seikkoihin. Hakijan täytyy arvioida aiheuttaako suunniteltu toiminta yksin, tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikennystä tai haittaa mainituille elinkeinoille mainitulla tavalla.

Kaivosviranomaisen tulee ensin pyytää lausunto kaivoslain 37 §:n mukaisesti ja tarvittaessa neuvotella (38 §) asian selvittämiseksi tapauskohtaisesti eri asianosaisten tahojen kanssa.

Neuvotteluvaihtoiteesta säädetään lisäksi saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:ssä ja erityisellä poronhoitoalueella poronhoitolain 53 §:ssä. Mikäli neuvotteluja vaaditaan, ne pidetään kyseisten lakien tarkoittamalla tavalla.

Neuvottelu voi tuoda lisätietoja kokonaisharkintaan ennen lupaviranomaisen ratkaisua lupaharkinnan jälkeen.

6.5 51 § Malminetsintäluvassa annettavat määräykset

Malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 2) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 3) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäkansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivosviranomaisen on malminetsintäluvassa määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat. Sijainti ja rajat esitetään päätöksessä liitekartalla ja aluerajaus on nähtävissä myös kaivosviranomaisen ylläpitämässä **Kaivorekisterin karttapalvelussa** (<http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>).

Lähtökohtana sijainnin ja rajojen määräytymisessä on lupahakemuksen liitteenä toimitettu sähköinen paikkatietotiedosto. Haettua aluetta on kuitenkin mahdollista pienentää hakemuksen kuuluttamisen ja hakemuksesta saatujen lausuntojen jälkeen **45 §**:n nojalla, jos lausuntomenettelyssä ilmenee este, jota ei ole ollut tiedossa hakemuksen kuuluttamisvaiheessa ja malminetsintäluvan myöntäminen edellyttää kyseisen esteen poistamista.

Kaivosviranomaisen on annettava malminetsintäluvassa tarpeelliset määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi. Lupamääräykset voivat sisältää velvoitteita tai rajoituksia. Lupamääräyksiä on aina täsmennettävä tapauskohtaisesti malminetsintään liittyvä tutkimussuunnitelman luonne, -vaihe tai alueen erityispiirteet huomioiden. Nämä kyseiset täsmennykset voivat vaikuttaa päätöksessä sallittuihin malminetsintätutkimusten ajankohtiin ja menetelmiin. Määräyksen yksityiskohtaisuutta on arvioitava suunnitelluista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja häiriöiden laatu ja laajuus, sekä tutkimuksen kohteena olevaan alueeseen liittyvät muut käyttötarkoitukset.

Lupamääräysten sisältöä ohjaa muun muassa kaivoslain **1 §**:n tavoitesäännös. Kaivosviranomaisen tulee lupamääräyksiä harkitessaan ottaa huomioon vaikutukset kokonaisuudessaan. Malminetsintään liittyvät erityispiirteet ja tilanteet vaihtelevat tapauskohtaisesti, joten malminetsintäluvassa annettavat määräykset voivat huomattavasti poiketa toisistaan.

Lupamääräyksissä on annettava malminetsintää koskevat tarpeelliset määräykset aina toimittaessa erityisellä poronhoitoalueella, saamelaisten kotiseutualueella tai koltta-alueella.

Lupamääräyksissä tarkennetaan myös kaivoslain **14 §**:ssä säädettyä selvitysvelvollisuutta, eli vuosiraportointia. Kaivosviranomaisen julkaisee vuosiraportointia koskevat ohjeet omilla verkkosivuillaan. Ohjetta päivitetään tarpeen mukaan vuosittain niin, että uusien ohje on aina saatavissa samasta osoitteesta. Selvitysvelvollisuus liittyy ennakoivalvontaan ja sen avulla voidaan varmistaa yleisten etujen mukainen tietoaaineisto aikanaan yhteiskunnan käyttöön. Hakijan kannalta vuosiraportointi on ensisijaisen tärkeä todiste jatkoluvan kaivoslain **61 §**:n perusteiden toteutumiselle. Kaivoslaki edellyttää hakijalta tehokasta tutkimusta, jotta perusteet malminetsintäluvan jatkamiseksi säilyvät.

Lupamääräyksissä tarkennetaan vastaavalla tavalla **15 §**:ssä säädettyä velvollisuutta jälkitoimenpiteistä, kaivosviranomaiselle toimitettavasta tutkimustyöselostuksesta, tietoaaineiston sisällöstä ja esitystavasta. Myös tästä löytyy kaivosviranomaisen ajantasainen ohje Tukesin internet sivuilta. Malminetsintälupamääräykset, jotka liittyvät jälkitoimiin, liittyvät niiltä osin myös suoraan kaivoslain **107 §**:ssä tarkoitettuun vakuuteen.

Lupamääräyksissä on annettava tarkempia määräyksiä liittyen maa- ja kiviainesjätteisiin, jollei tämä ole tarpeellista **13 §**:n 2 momentin nojalla sen vuoksi, että malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ympäristönsuojelulain perusteella. Jos malminetsintäluvan mukaista toimintaa varten vaaditaan ympäristönsuojelulain mukainen koetoimintailmoitus tai ympäristölupa, annetaan tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ympäristönsuojelulain nojalla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että malminetsintä on edennyt jo loppuvaiheeseen, ja kohteella on tarpeellista suorittaa koelouhintaa tai koerikastusta. Muutoin normaalissa malminetsinnässä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma voi olla hyvin yleispiirteinen, kuitenkin niin että siinä esitetään tarpeellinen ja riittävä selvitys tutkimustoiminnan aiheuttamasta mahdollisesta vähäisestäkin kaivannaisjätteestä. Koetoimintailmoituksen edellytys ei ole kuitenkaan aina itsestään selvä. Malminetsintää varten on tehty koetoimintailmoituksia, jotka aluehallintoviranomainen (Avi) on hyväksynyt, mutta on myös tapauksia, joissa koelouhintaa ei ole

täyttänyt koetoimintailmoituksen luonnetta Avin ratkaisussa. Tästä syystä kaivoslupaviranomainen pyytää asiasta aina ensin lausunnon ELY-keskukselta, joka arvio tarvetta ympäristönsuojelulain näkökulmasta

Lupamääräyksissä tarkennetaan myös kaivoslain **12 §**:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus yksilöimällä kyseessä olevat toimialallaan yleistä etua valvovat viranomaiset. Kaivosviranomaisen toimivalta rajoittuu kaivoslakiin ja jotenkin kaivoslain mukaiset toiminnot voivat liittyä muuhun lainsäädäntöön ja niistä voidaan säätää tarkemmin esimerkiksi luonnonsuojelu-, säteily- tai ympäristönsuojelulaissa. Kaivosviranomaisella ei ole toimivaltaa määrätä edellä mainituissa laissa olevia yksityiskohtaisia velvoitteita, pois lukien menettelyt, joissa kyseisissä laeissa on suora maininta lupaviranomaista velvoittavaan toimintaan. Esimerkkinä tästä voi mainita luonnonsuojelulain Natura-arviointia koskeva **65 §**:ssä mainittu lausuntomenettely.

Muutoin eri toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa puuttua kaivoslain mukaiseen toimintaan, mikäli luovassa sallittu toimintaa aiheuttaa kiellettyjä vaikutuksia jossakin muualla lainsäädännössä mainitulla tavalla. Tästä syystä malminetsintä lupa-alueen sijainnin mukaisesti toimialallaan yleistä etua valvovat viranomaiset saavat tiedoksi mm. tutkimussuunnitelmat hakijan suunnittelemista toimista ennakkoon.

Lupamääräyksissä on tarvittaessa edellytettävä malminetsintäalueen koon pienentämistä määrättyssä aikataulussa. Kyseinen lupamääräys on tarpeen silloin, kun malminetsintäalue on poikkeuksellisen suuri, tai siihen kohdistuu muita alueiden käyttötarpeita.

Lupamääräyksissä on tarkennettava **107 §**:ssä säädettyä vakuusvelvoitetta, jollei sitä ole mainitussa pykälässä säädetty perusteiden perusteella tarpeettomana.

Lupamääräyksiä voidaan tarvittaessa antaa määräyksiä myös kaivoslain **10 §**:n 2 momentissa tarkoitettuihin rakennelmista ja laitteista, mutta malminetsinnässä harvoin rakennetaan tämän kaltaisia rakennelmia tai laitteistoja, sillä etsintätapahtuma yksittäisellä kohteella on hetkellinen mittaus- tai näytteenotto.

6.6 55 § Varausilmoituksen ratkaiseminen

Kaivosviranomaisen on hyväksyttävä päätöksellään varaus, mikäli se täyttää kaivoslain **44 §**:ssä säädettyt edellytykset eikä hyväksymiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Yksiselitteisimmät esteet myöntämiselle ovat, ettei varaaja täytä kaivoslain **31 §**:ssä tarkoitettua hakijan määrittelyä, tai varaus koskee **44 §**:n 2 momentissa tarkoitettua aluetta. Varaus on myös hylättävä siltä osin kuin kyse on alueesta, jota koskeva malminetsintä lupa-, kullanhuuhdonta- tai kaivoslupahakemus on tehty ja tarkastettu kaivoslain **34 §**:n mukaisesti ennen kuin varausilmoitus on toimitettu kaivosviranomaiselle **44 §**:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen on hylättävä varaus kaivoslain **55 §**:n mukaan, jos on painavia perusteita epäillä, että varausalueen laajuuden johdosta tai muista syistä varaajalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustaan hakea malminetsintä lupaa. Tähän kokonaisharkintaan vaikuttavat tällöin myös varaajan tekemät muut varausilmoitukset tai malminetsintä lupahakemukset tai varaajalle jo myönnetty malminetsintä luvat, joiden yhteenlaskettu pinta-ala voi johtaa edellä mainittuun johtopäätökseen. Kaivosviranomaisen voi harkitessaan varauspäätöksen voimassaoloaikaa lyhentää sitä kaivoslain **76 §**:n nojalla, jolloin varausta ei suoraan hylätä.

Mikäli kohde on tunnetusti malmipotentialinen ja aluetta on tutkittu aikaisemmin, malminetsintä lupahakemuksen valmisteluun myönnetään vastaavasti myös lyhempi aika.

Varaus on lähtökohtaisesti voimassa heti kun se on saapunut kaivosviranomaiselle niiltä osin, kun sille ei ole kaivoslain mukaista estettä.

6.7 56 § Lupapäätöksen sisältö

Päätöksestä tulee käydä ilmi mihin asianosainen malminetsintäluvan haltija on oikeutettu ja velvoitettu.

Päätöksestä on myös käytävä ilmi asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu. Tällaisina asianosaisina on hakijan lisäksi pidettävä ensisijaisesti päätöksessä tarkoitettuun malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajat. Kiinteistöjen omistajia koskeva luettelo on liitettävä myös malminetsintälupapäätöksen. Asianosaisina voivat kiinteistöjen omistajien lisäksi tulla kysymykseen myös näihin 5 §:n 2 momentin nojalla rinnastettavat ja mahdolliset alueeseen kuuluvien kiinteistöjen haltijat.

Asianosaisen käsite on hieman laajempi kuin esimerkiksi hallintolain 11 §:ssä tarkoitettu vastaava käsite. Käsitteiden ero perustuu siihen, että asianosaisuus määräytyy malminetsinnässä suunnitelman ja tulevaisuusarvion kautta, kun taas hallintolain mukaisissa asioissa yhteys käsiteltävään asiaan on käsittelyvaiheessa yleensä selkeämpi. Malminetsintätoimet ovat käytännössä kuitenkin lähes poikkeuksetta sellaisia, ettei niillä ole merkittäviä vaikutuksia tai häiriötä varsinaisen malminetsintäalueen ulkopuolelle. Tulevaisuusarvionkin on lähes mahdollista, sillä noin yksi tuhannesta malmiesiintymästä johtaa kaivostoimintaan ja jo pitkän tähtäimen tutkimussuunnitelmat sisältävät suurta epävarmuutta. Perusteltu syy laajempaan asianosaisuuteen selittyy parhaiten ehkä maastoliikenneoikeudella, joka ulottuu 30 metriä alueen rajojen ulkopuolelle. Tästä syystä, mikäli yhtiö ei aio käyttää tätä oikeutta, kannattaa se mainita jo malminetsintälupahakemuksessa.

Päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat sovelletut säännökset.

Kaivosviranomaisen sisällyttää malminetsintälupaa koskevaan päätökseen tarpeelliset määräykset, lupamääräyksistä säädetään yksityiskohtaisemmin kaivoslain 51 §:ssä. Malminetsintäluvassa on määrättävä myös luvan voimassaolosta kaivoslain 60—61 §:n mukaisesti. Päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen. Pääsääntö kaivosviranomaisen käytännössä on se, että tarkoitus selviää päätöksestä, eikä hakemusta liitetä päätökseen. Sallitut toimet käyvät ilmi heti lupamääräyksestä 1.

Päätöksessä otetaan kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin kaivoslain mukaisiin vaatimuksiin. Päätökseen liitetään aina valitusosoitus.

Malminetsintäluvan mukaisesta toiminnasta ei aiheudu sellaisia ympäristövaikutuksia, että YVA -menettely tulisi sovellettavaksi. Vuoteen 2012 asti sama ympäristöhallinnon linjaus koski myös luonnonsuojelulain Natura-arviointia. Tällä hetkellä myös tutkimustyön katsotaan edellyttävän Natura-arviointimenettelyä Natura-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

6.8 57 § Lupapäätöksen antaminen

Malminetsintälupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Tällöin kaikkien asianosaisten, myös hakijan ja toimialallaan yleistä etua valvovien viranomaisten, valitusaika alkaa kulua samana päivänä. Jollei lupapäätöksestä valiteta, saa se lainvoiman 30 päivän kuluttua antamispäivästä.

Lupaviranomainen ilmoittaa päätöksen antamisesta julkipanolla ennen päätöksen antamispäivää ilmoitustaulullaan. Julkipanoilmoituksessa mainitaan lupaviranomainen, asian laatu, luvan antamispäivä ja valitusaika. Ilmoitus pidetään nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla. Päätös on nähtävänä ilmoituksessa mainittuna antamispäivänä myös sähköisesti kaivosviranomaisen verkkosivuilla.

6.9 58 § Lupapäätöksestä tiedottaminen

Kaivosviranomaisen toimittaa malminetsintälupaa koskevan päätöksen hakijalle.

Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Jos malminetsintälupapäätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle, tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua saamelaisten kotiseutualan ulkopuolella toteutettavaa hankkeita, jolla on huomattava merkitys saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana, jäljennös päätöksestä toimitetaan saamelaiskäräjille. Kolttalaueelle kohdistuvasta päätöksestä toimitetaan jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös toimitetaan asianomaiselle paliskunnalle.

Kaivosviranomaisen ilmoittaa päätöksen antamisesta niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos päätöksestä on kuitenkin ilmoitettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle, tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, sovelletaan mitä lupahakemuksen tiedottamisesta 40 §:n 2 momentissa säädetään. Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, riittää, että jäljennös päätöksestä toimitetaan tai tieto sen antamisesta ilmoitetaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Kaivosviranomaisen toimittaa tiedon päätöksestä kunnalle, jonka aluetta päätös koskee. Kunta tai kunnat julkaisevat tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Kaivosviranomaisen julkaisee tiedon (alle 30 hlöä) päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai sen julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Koska malminetsintälupa-alueet ovat suhteellisen laajoja, maanomistajien määrä edellyttää usein juuri lehti-ilmoitusta.

Kaivosviranomaisen toimittaa malminetsintälupaa koskevan aluerajauksen maanmittauslaitokselle merkittäväksi tietopalvelusta annetussa laissa [\(453/2002\)](#) tarkoitettuun kiinteistötietojärjestelmään.

7 KAIVOSLAKI, VARAUS JA MALMINETSINTÄLUPAPÄÄTÖS (60 § - 76 §)

7.1 60 § Malminetsintäluvan määräaikaisuus

Malminetsintälupa on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosviranomaisen on malminetsintäluvan voimassaoloajan pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman toteuttamiseksi tarpeellinen aika.

Malminetsintäluvan voimassaolon pituuden määräytymisessä otetaan huomioon yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen rajoittaminen ja vähentäminen. Malminetsintä voidaan sopeuttaa lupamääräyksiin, esimerkiksi sallimalla etsintätoimet vain sellaisina ajankohtina, ettei merkittävää haittaa synny esimerkiksi kaivoslain **11 §**:ssä mainituille kohteille, ja niin ettei tutkimukset olennaisesti heikennä saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Kiinteistön omistajan alueen kehittämistä koskevat suunnitelmat eivät pääsääntöisesti vaikeudu malminetsintätoimien vaikutuksesta, sillä kyseessä on tutkimustyö.

Malminetsintäluvan määräaikaisuuden harkintaan vaikuttavat myös muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat, kuten esimerkiksi vireillä oleva kaavoitustilanne ja kohteella aikaisemmat suoritettujen tutkimusten laatu ja laajuus. Tunnetulla kohteella malminetsintätutkimuksien tulisi edetä nopeammassa tahdissa, sillä tehokas malminetsintä on vielä tärkeämpää malmipotentialla kohteella, kuin alkuvaiheen kohteella, jossa alueet ovat huomattavasti laajempia ja lähtötiedot vähäisempiä.

Malminetsintäluvan voimassaolon pituuden määräytymisessä otetaan huomioon myös haetun alueen koko. Mikäli hakijan esittämä malminetsintäalue on poikkeuksellisen laaja ja jossa tehokas malminetsintä on jo lähtökohdaisesti vaikeaa, kaivosviranomaisen on lyhennettävä voimassaoloaikaa. Mikäli yksi toimija saa haltuunsa laajoja alueita, joilla tutkimukset eivät etene tehokkaassa tahdissa, voidaan sitä pitää kaivoslain tavoitesäännöksen vastaisena. Toki kohtuuttoman laajoja alueita parhaiten hillitsevät maanomistajille maksettavat malminetsintäkorvaukset, jotka maksetaan koko malminetsintäalueelle. Portaittain nouseva korvausten taso on loppuvuosina jo 50€ hehtaarilta.

7.2 61 § Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen

Malminetsintälupa raukeaa määräajan päättyessä. Malminetsintäluvan voimassaoloa on kuitenkin mahdollista jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan. Malminetsintälupa voi olla voimassa enintään viisitoista vuotta (15), mikäli harkintaperusteet malminetsinnän voimassaolon jatkamiselle täyttyvät koko tämän ajan.

Merkittävimmät ehdot voimassaolon jatkamiselle ovat ne, että aikaisempi malminetsintäluvan voimassaoloaika on ollut tehokasta ja järjestelmällistä, ja se että jatkotutkimukset ovat edelleen tarpeen perustellusti. Lisäksi malminetsintäluvan haltijalta vaaditaan kaivoslaissa säädettyjen velvollisuuksia noudattamista, joista keskeisimpiä ovat kaivoslain **11–14 §**:ssä, **99 §**, **103 §** ja **107 §**:ssä säädetty velvollisuudet. Sama edellytys koskee kaivoslain **51 §**:n nojalla annettujen lupamääräyksien noudattamista.

Malminetsintä voidaan käytännössä aina järjestää ilman merkittävää haittaa asianosaisille. Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen edellyttääkin, ettei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle, esimerkiksi kiinteistön omistajan tai kunnan alueen kehittämistä koskeville suunnitelmille. Tällä säännöksellä voidaan estää malminetsinnän pitkittyminen tarvittaessa.

Päätettäessä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta, hakijan on suhteutettava hakemuksessa esitettävien selvitysten tarkkuus pidemmälle edenneen hankkeen vaatimalla tasolla. Samalla voidaan olettaa, että tehokas tutkimus myös pääsääntöisesti pienentää malminetsintäalueen kokoa aina jatkolupavaiheessa.

7.3 66 § Hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi

Luvan voimassaoloa voi jatkaa uuden kaivoslain (621/2011) mukaisesti päättyvälle malminetsintäluvalle, mutta myös kumotun kaivoslain (503/1965) mukaan annetulle valtaukselle.

Luvan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle ennen luvan mukaisen voimassaolon päättymistä silloin kun kyseessä on kumotun kaivoslain (503/1965) **4 §**:n mukainen valtaus. Kun voimassaolon jatkamista haetaan kaivoslain (621/2011) **9 §**:n tarkoittamalle malminetsintäluvalle, on sitä koskeva hakemus toimitettava lupaviranomaiselle kaksi (2) kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä.

Hakemuksesta tulee käydä ilmi pääasiassa kaikki mitä säädetään kaivoslain **34 §**:n edellytyksistä. Tämän lisäksi hakijan tulee toimittaa uusi päivitetty paikkatietotiedosto, mikäli aluetta pienennetään tässä vaiheessa.

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa hakemuksessa tulee esittää riittävä selvitys edellä mainittujen lisäksi:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden pääasiallisista tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Asianosaisissa tapahtuneet muutokset täytyy myös selvittää ennen hakemuksen kuuluttamista kaivoslain **40 §**:n mukaisesti. Mikäli kyseessä on loppuvaiheen malminetsintätutkimukset, hakijan tulee tarkentaa selvitys myös toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä ja jälkitoimenpiteistä.

Hakemuksessa ei kuitenkaan ole tarpeen esittää selvitystä seikoista, jotka on tarvittavassa laajuudessa selvitetty jo alkuperäisessä hakemuksessa ja joiden osalta ei ole tapahtunut muutosta.

7.4 67 § Malminetsintäluvan raukeaminen

Malminetsintä lupa raukeaa, kun lupapäätöksessä määrätty voimassaoloaika päättyy eikä voimassaoloa ole jatkettu **61 §**:n nojalla. Kun lupa on rauennut, ei lupaan perustuvaa toimintaa enää saa jatkaa ja jälkitoimenpiteisiin on ryhdyttävä välittömästi **15 §**:n mukaisesti.

Malminetsintälupa on tarkoitettu luvan mukaisen toiminnan harjoittamiseen malminetsintäalueella. Malminetsintäluvalla voi olla vaikutuksia myös muiden etuihin ja oikeuksiin, vaikutukset konkretisoituvat vahvimmin kilpailevien malminetsintäyhtiöiden toimintaan. Kaivosviranomaisella on oikeus päättää, että malminetsintälupa raukeaa, jos toiminta on ollut keskeytyneenä malminetsintäluvun haltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. Vireillepano-oikeus raukeamisasiassa on kaivosviranomaisen lisäksi niillä, joiden etua tai oikeutta asia saattaa koskea, sekä kunnalla, jonka alueella malminetsintäalue sijaitsee.

Vireillepano-oikeus voi tapauskohtaisesti olla myös kilpailevalla yhtiöllä, esimerkiksi toisella samasta alueesta tai kaivosmineraalista kiinnostuneella malminetsintäyhtiöllä. Kaivosviranomaisen on asiaa harkitessaan sovellettava muun muassa **hallintolain 6 §**:ssä säädettyjä periaatteita.

7.5 Kaivosviranomaisen on päätettävä, että malminetsintälupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Malminetsintälupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle. Kun ilmoitus on saapunut, Luvan haltijan velvollisuudet maanomistajakorvaukseen päättyvät myös. (Muutossäädös 307/2017)

Mikäli malminetsintäluvanhaltija laiminlyö kaivoslaissa mainitut velvollisuutensa, kaivosviranomaisen on harkittava luvan peruuttamista koskevan **70 §**:n soveltamista.

7.6 69 § Luvan muuttaminen

Malminetsintä lupaa on muutettava, jos toiminnasta aiheutuu kaivoslaissa kielletty seuraus tai toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu. Mikäli malminetsintäalueella tapahtuu esimerkiksi kaivoslain **11 §**:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, jota ei ole ollut mahdollista ottaa huomioon lupaharkinnassa, tai jos toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeaisivat olennaisesti ennalta arvioidusta, lupaa olisi muutettava.

Vireillepano-oikeus luvan muuttamiseksi on kaivoslupaviranomaisen lisäksi asiassa toimialallaan yleistä etua valvovalla viranomaisella (ympäristöviranomaiset), kunnalla, kiinteistön omistajalla tai muulla haittaa kärsivällä asianosaisella.

Vaikutuksiltaan vähäiset muutokset eivät edellytä luvan muuttamista. Vaikutusten laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa, mitä kaivoslain **11 §**:n 2 momentissa ja muualla laissa säädetään. Malminetsintäluvanhaltija on velvollinen hakemaan malminetsintäluvun muuttamista, jos tutkimussuunnitelmaa muutetaan tai täydennetään siten, että lupamääräysten tarkistaminen esimerkiksi vakuuden osalta on tarpeen.

Malminetsintätutkimusten eteneminen saattaa poiketa siitä, mitä lupaa tai sen voimassaolon jatkamista koskevaa lupaa haettaessa on osattu arvioida. Mikäli malminetsintäluvanhaltijalla tulee tarve muuttaa malminetsintätutkimuksia koskevaa suunnitelmaa niin että niiden vaikutukset poikkeavat olennaisesti voimassaolevassa malminetsintäluvassa sallituista toimista, malminetsintäluvun haltija tulee tällaisissa tilanteissa hakea lupamääräysten tarkistamista. Mikäli kaivosviranomainen toteaa tarkistuksen pohjalta, että toiminta ei vastaa sitä mitä alkuperäisessä luvassa on sallittu ja muutos on olennainen aikaisempaan verrattuna, tulee malminetsintä lupaa muuttaa kaivoslain **69 §**:n mukaisesti.

Malminetsintäluvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä kaivoslain **34 §**:ssä säädetään lupahakemuksesta. Hakemuksessa ei kuitenkaan ole tarpeen esittää selvitystä seikoista, joiden osalta ei ole tapahtunut muutosta.

Edellä mainittuja periaatteita sovelletaan myös voimassa olevaan kumotun kaivoslain (503/1965) mukaiseen valtausoikeuteen. Mikäli edellä mainituilla merkittävillä muutosperusteilla on tarpeen muuttaa valtauspäätöksessä sallittuja toimia ennen valtausajan umpeutumista, käsitellään hakemus jatkohakemuksena, jolloin valtausoikeus muuttuu kaivoslain (621/2011) mukaiseksi malminetsintäluvaksi.

7.7 70 § Luvan peruuttaminen

Malminetsintäluvan peruuttaminen tulee vireille lupaviranomaisen aloitteesta. Luvan peruuttaminen edellyttää luvanhaltijalta tahallista tai tuottamuksellista menettelyä. Lupaviranomainen on velvollinen harkitsemaan malminetsintäluvan peruuttamista, jos hakemuksessa tai sen liitteissä on annettu sellaisia virheellisiä tietoja esimerkiksi hakijasta, toimintaa koskevista suunnitelmista tai niiden vaikutuksista, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin tai muutoin lupaharkintaan.

Jos hakija jättää ilmoittamatta lupaharkinnan kannalta olennaisen seikan, joka on ollut hakijan tiedossa tai joka olisi pitänyt tietää, voidaan lupa peruuttaa. Luvan peruuttamista on myös harkittava, kun luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään kaivoslain (621/2011) **31 §**:ssä ja **34 §**:ssä.

Luvan peruuttamista on lisäksi harkittava, jos luvanhaltija on laiminlyönyt valvonnan kannalta tarpeellisen selvitysvelvollisuuden **14 §**:n 1 momentissa, tai **152 §**:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden. Kaivosviranomainen on voinut määrätä myös yksittäisessä luvassa erilaisia selvitys- tai raportointivelvollisuuksia, myös näiden laiminlyönti voi johtaa peruutukseen.

Luvan peruuttaminen tulee harkittavaksi silloinkin, jos luvanhaltija on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut muita säädettyjä velvollisuuksia, esimerkiksi **12 §**:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta, jota kaivosviranomainen tarkentaa yksittäisissä päätöksissä alueen luonteesta ja sijainnista riippuen. Peruuttamiseen voi johtaa myös **99 §** ja **103 §**:ssä säädetty korvausvelvollisuuden sekä **107 §**:ssä säädettyä vakuusvelvollisuuden laiminlyönti, tai rikkomukset **11 §**:n 1 momentissa säädettyihin rajoituksiin, tai **51 §**:n nojalla annettuihin lupamääräyksiin.

Lupaviranomaisen on annettava luvanhaltijalle määräaika korjata edellä mainitut puutteet, rikkomukset tai laiminlyönnit, jos ne ovat korjattavissa, tai niiden arvioidaan olevan vähäisiä. Tällä turvataan luvanhaltijan oikeus- turva. Luvan peruuttamisen oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi, peruuttamismahdollisuudet on sidottu vaka- viin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huo- mautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Kun kyseessä on vakava tai olennainen rikkomus, josta aiheutuu kaivoslaissa kielletty seuraus tai toiminnasta aiheutuu kaivoslaissa kielletty vaikutus, luvan peruuttaminen tulee laittaa vireille välittömästi.

Rikkomuksen seurauksena luvan peruuttamiseen johtava teko voi olla tahallinen, mutta rangaistussäännössä mainitaan erikseen myös tuottamuksellisuus. Rikosoikeuden peruskäsitteissä teosta, joka on tuottamuksellinen,

rangaistaan lievemmin kuin mitä tahallisesta teosta. Kaivoslaissa seuraus tahallisesta ja tuottamuksellisesta on sama, mikäli teko täyttää peruuttamisen edellytykset.

7.8 72 § Luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevan asian käsittely

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista sekä peruuttamista koskeva asia käsitellään kuten vastaava lupa-asiaa. Edellä mainittuihin malminetsintälupamenettelyihin sovelletaan mitä muun muassa kaivoslain **37–40 §** ja **42 §**:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä, **45–46 §**:ssä, **50–51 §**:ssä lupaharkinnasta, **56–58 §**:ssä lupapäätöksestä ja **61 §**:ssä luvan voimassaolosta.

Säädösmuutoksen **307/2017** johdosta hakija voi rauettaa malminetsintäluvan ilmoituksella. Samassa yhteydessä muutettiin raukeamisen kuulemista niin, että **39 §**:ssä säädettyä muistutuksista ja mielipiteistä, ei sovelleta malminetsintäluvan raukeamista koskevan **67 §**:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen käsittelyyn.

Mitä taas **57 §**:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta ja **58 §**:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta, sovelletaan myös malminetsintäluvan raukeamista koskevan ilmoituksen johdosta annettavaan kaivosviranomaisen päätökseen.

7.9 73 § Luvan siirto

Malminetsintälupaan liittyvien varallisuus oikeudellisten näkökohtien vuoksi kyseiset malminetsintäluvut ovat siirtokelpoisia, kuten valtausoikeus aiemmin kumotun kaivoslain (503/1965) mukaisesti. Kun malminetsintälupa koskeva hakemus täyttää kaivoslain (621/2011) **34 §**:ssä asetetut edellytykset, se saa **32 §**:ssä tarkoitetun etuoikeuden. Tämän jälkeen se on siirrettävissä, mutta malminetsintälupa tai -hakemus on mahdollista siirtää vain kokonaisuudessaan.

Malminetsintäluvan siirtoa koskevassa menettelystä alkuperäisen luvan haltijan on haettava siirtoa toimittamalla kaivosviranomaiselle asiaa koskeva hakemus. Hakemuksessa tulee esittää siirron saajaa koskevat tiedot ja siirron käsittelyn kannalta muut merkitykselliset seikat.

Malminetsintälupahakemuksen siirto edellyttää siirron jälkeen täydennystä siirron saajalta. Käytännössä kyse on uuden lupahakemuksen toimittamisesta, jossa hakijaa koskevat tiedot ja mm. tutkimussuunnitelma ovat ajantasaisia, tällöin hakemus voidaan myös kuuluttaa kaivoslain **40 §**:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen ratkaisee siirtoa koskevan hakemuksen ja lähtökohtaisesti siirto on hyväksyttävä, jos siirron saaja täyttää kaivoslaissa mainitut edellytykset, ja viranomaiselle on toimitettu riittäväksi katsottavat selvitykset. Kaivosviranomaisen voi kuitenkin hylätä malminetsintäluvan siirtoa koskevan hakemuksen **46 §**:n 1 momentin 8 kohdassa mainituin perustein, jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä siirron saajalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan. Toinen harkintaperuste on se, että siirron saaja on mahdollisesti aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien

olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Mikäli siirtoa haetaan malminetsintäluvalle, josta on jo pyydetty lausunnot kaivoslain (621/2011) **37–38 §:n** mukaisesti, varattu tilaisuus **39 §:n** mukaisille muistutuksille ja mielipiteille, ja hakemus tiedotettu **40 §:n** mukaisesti, kaivosviranomaisen tulee tapauskohtaisesti harkita hakemuksen uudelleen kuuluttamista siirron jälkeen. Harkintaan vaikuttaa ensisijaisesti uuden haltijan tutkimussuunnitelma ja siihen liittyvät tutkimusmenetelmät ja kohteiden sijainti. Mikäli hakemus ei poikkea merkittävästi aiemmasta hakemuksen sisällöstä, hakemus voi edetä kaivoslain **45 §:n** mukaiseen lupaharkintaan.

7.10 74 § Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Malminetsintäluvan siirtoa koskevan päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä **57 §:ssä** säädetään lupapäätöksen antamisesta. Kaivosviranomaisen on toimitettava päätös hakijalle ja jäljennös siitä siirron saajalle.

Malminetsintäluvan siirron saaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan asiasta kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita luvan siirtopäätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

7.11 75 § Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Varauspäätöksen antamiseen sovelletaan, mitä **57 §:ssä** säädetään lupapäätöksen antamisesta. Kaivosviranomaisen on toimitettava varauspäätös varaajalle.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

7.12 76 § Varauspäättöksen voimassaolo

Varauspäättös on voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty. Kaivosviranomaisen on varauspäättöksen voimassaolon pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika. Voimassaoloa harkitaan aina tapauskohtaisesti. Varausilmoituksen tuomalla etuoikeudella voi aina hakea malminetsintälupaa riippumatta varausajan pituudesta.

Varauspäättös raukeaa määräajan päättyessä. Varauspäättös raukeaa myös kokonaan tai osittain, kun varausalueelle haetaan malminetsintälupaa **34 §**:ssä säädetyllä tavalla. Kaivosviranomaisen on lisäksi päätettävä, että varauspäättös raukeaa, jos varaaja tekee asiasta kirjallisen ilmoituksen kaivosviranomaiselle.

Varauksen raukeaminen vastaa sitä, mitä on säädetty kaivoslain (621/2011) **67 §**:ssä malminetsintäluvan raukeamisesta. Kaivosviranomaisen tekemästä raukeamispäätöksestä, kohteelle astuu kaivoslain (621/2011) **44 §**:n 2 momentin tarkoittama karenssiaika (1 vuosi), joka kohdistuu vuoden ajan uudelle varaukselle.

Kaivosviranomainen voi myös peruuttaa varauspäättöksen, jos varausilmoituksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet varauspäättökseen liittyvään harkintaan.

8 KAIVOSLAKI, KORVAUKSET JA VAKUUDET, (99 § - 111 §)

8.1 99 § Malminetsintäkorvaus

Malminetsintäluvan haltijan tulee maksaa malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuosittain malminetsintäkorvausta. Maanomistajakorvausta voidaan pitää hyvityksenä kiinteistön omistajan omaisuuteen kohdistuvasta rajoitetusta käyttöoikeudesta. Mikäli malminetsintäalueella on useita kiinteistöjen omistajia, kunkin osuus malminetsintäkorvauksesta on jaettava siinä suhteessa kuin heillä on osuutta malminetsintäalueeseen. Kun kyseessä on kiinteistön yhteisomistus, sovelletaan korvaukseen lakia eräistä yhteisomistussuhteista (180/1958).

Malminetsinnän tehostamiseksi, sekä sen estämiseksi että alueita pidetään tarpeettomasti varattuna malminetsintäluvalla tai -hakemuksella, malminetsintäkorvauksen suuruus on ensimmäiset neljä voimassaolovuotta 20 € hehtaarilta, mutta nousee porrastetusti seuraavilta 3 vuodelta 30 euroon, seitsemännen vuoden jälkeen 40 euroon ja kymmenennen vuoden jälkeen loput 5 vuotta korvaus on 50 euroon. Voimassaolovuosiin lasketaan mukaan myös mahdollinen valtausaika, jos kyseessä on alue, jolle on haettu jatkoa myöhemmin malminetsintälupana.

Malminetsintäkorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi. Mikäli malminetsintäluvasta valitetaan, alueella ei voida suorittaa malminetsintää, eikä se siten täytä malminetsintäalueen tarkoitusta. Seuraavilta vuosilta maanomistajakorvaus on maksettava viimeistään samana kalenteripäivänä.

Jos malminetsintäkorvausta ei ole mahdollista suorittaa esimerkiksi siitä syystä, että kiinteistön omistaja ei suostu antamaan tilitietoja maksatusta varten, voidaan korvaus tallettaa sen mukaan kuin rahan, arvo-osuuk-sien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuu-desta annetussa laissa (**281/1931**) säädetään. Talletus voidaan tehdä aluehallintovirastoon (AVI), jos se, jonka lukuun talletus tehdään.

- kieltäytyy ottamasta maksua tai muuta suoritusta vastaan tai
- ei voi ottaa sitä vastaan poissaolon, sairauden tai muun syyn vuoksi tai
- tallettaja ei tiedä eikä ole velvollinen tietämään, kenelle maksu tai muu suoritus olisi toimitettava tai kenelle kahdesta tai useammasta maksun tai muun suorituksen vaatijasta siihen on oikeus.

Jos malminetsintäluvan haltija laiminlyö malminetsintäkorvauksen maksuvelvollisuuden, on kaivosviranomaisen ryhdyttävä **70 §**:ssä säädettyihin toimenpiteisiin malminetsintäluvan peruuttamiseksi huomautuksen jälkeen niillä perusteilla mitä kyseisessä **70 §**:ssä on mainittu rangaistavuuden täyttymisestä.

Maanomistajakorvaus maksetaan etukäteen tulevan vuoden osalta siten, kuin malminetsintälupa on voimassa. Maanomistajakorvausvelvollisuus päättyy, kun malminetsintälupa raukeaa määräajan päättyessä tai kun kaivosviranomainen antaa raukeamista koskevan päätöksen. Maanomistajakorvaus perustuu siihen aikaan, jona luvanhaltijalla on ollut mahdollisuus tehdä malminetsintää.

8.2 103 § Vahinkojen ja haittojen korvaaminen malminetsintäalueella, etsintäalueella ja kullanhuuhdonta-alueella

Malminetsintäluvan haltijan velvollisuus on välttää vahingon ja haitan aiheuttamista, ja siitä säädetään tarkemmin kaivoslain 11 §:ssä. Etsintätyöstä ei kaivoslain 7 §:n 1 momentin nojalla edes saa aiheutua vahinkoa. Malminetsintä on tutkimustoimintaa, joka pääsääntöisesti aina voidaan suorittaa ilman vahinkoa ja merkittävää haittaa. Jos malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta taikka etsintätyöstä kuitenkin aiheutuu vahinkoa tai haittaa, sovelletaan siihen tätä pykälää.

Tämä pykälä on kuitenkin toissijainen, jos jonkin toimenpiteen osalta säädetään korvauksesta muuta. Silloin sovelletaan sitä kyseistä pykälää tämän kaivoslain 103 §:n sijasta.

Malminetsintäalueella ja kaivoslain 7 §:n tarkoittamassa etsintätyössä tapahtuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat on aina korvattava haitankärsijöille. Korvattavuuden yleisenä edellytyksenä on, että menetys on objektiivisesti todettavissa ja taloudellisesti arvioitavissa, kuten esimerkiksi kiinteistön arvonalennuksena. Korvattavia vahinkoja ja haittoja ovat esimerkiksi omaisuuden vahingoittuminen, käytön estyminen, kiinteistön tai investointien arvon aleneminen. Myös metsäautotien vahingoittuminen on korvattava. Korvattavia vahinkoja ja haittoja ovat myös erityisiin käyttöoikeuksiin, esimerkiksi rasite- ja nautinto-oikeuksiin, liittyvät menetykset. Lisäksi ansiomenetykset, esimerkiksi porotalouden tai muun luvallisen ansiotoiminnan harjoittamisen vaikeutuminen tai estyminen, olisi korvattava.

Vahinkona tai haittana ei kuitenkaan korvattaisi jokamiehenoikeuteen perustuvaa virkistysarvojen menettämistä tai niiden huononemista. Kuten aiemmin kaivoslain 11 §:ssä mainittiin, malminetsintä tulee jo lähtökohdaisesti suunnitella niin, ettei merkittäviä vahinkoja tai haittaa ylipäänsä synny. Malminetsintä verrattuna esimerkiksi metsätalouden harjoittamiin laajoihin maanmuokkauksiin tai kaivotoimintaan on vaikutuksiltaan huomattavasti vähäisempää. Malminetsintä ei myöskään ole useasti sidottu niin tarkkaan maastokohteeseen, ett-eikö esimerkiksi yksittäistä kairapistettä voitaisi siirtää jopa kymmenillä metreillä.

8.3 104 § Korvausta koskeva menettely

Asianosaiset voivat sopia kaivoslain 103 §:ssä tarkoitetusta vahingon- ja haitankorvauksesta. Tämä on mainittu aina myös malminetsintäluvapäätöksessä. Jos asianosaiset eivät kuitenkaan pääse sopimukseen korvauksen suorittamisesta, määrästä tai muista korvausta koskevista seikoista, asia käsitellään ja ratkaistaan kaivoslain (621/2011) 8 luvussa tarkoitetussa kaivostoimituksessa. Vaikka korvausasia ei välittömästi liittyisi kaivostoimintaan, voidaan sitä varten pitää kaivostoimitus. Toimitusta voi hakea korvausta vaativa, tai asianomainen etsintätyöstä vastaava ja malminetsintäluvan haltija. Luvanhaltija vastaa kaivostoimituksen kustannuksista (80 §), mutta poikkeuksena tästä pääsäännöstä voidaan kaivoslain 97 §:n 4 momentin nojalla määrätä kaivostoimituksessa korvausta vaativa vastaamaan kokonaan tai osaksi toimituksen kustannuksista, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheuttomasti. Vaatimusta on pidettävä ilmeisen aiheuttomana, jos siltä objektiivisesti arvioiden puuttuu peruste. Korvausvaatimuksen hylkääminen ei kuitenkaan välttämättä merkitse, että se olisi tehty ilmeisen

aiheettomasti. Tästä syystä ennen kaivostoimituksen aloittamista osapuolten kannattaa kuitenkin harkita esimerkiksi ulkopuolista arvioijaa mm. puustovahinkojen osalta.

Kaivoslain **104 §**:ä ohjaa edellä kuvatut korvausasiat kaivostoimitukseen, jossa on korvauskysymyksistä tarvittava asiantuntemus ja joka täyttää oikeusturvavaatimukset. Kaivostoimituksen kustannuksista vastaa etsintätyöstä vastaava tai asianomainen malminetsintäluvan haltija. Malminetsintälupaan liittyvää kaivoslain **103 §**:ssä tarkoitettua korvausasiaa koskevaa kaivostoimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianomainen lupa on rauennut tai peruutettu. Jos malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta aiheutunut vahinko tai haitta ilmenee vasta myöhemmin, on toimitusta haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Etsintätyöhön liittyvää kaivoslain **103 §**:ssä tarkoitettua korvausasiaa koskevaa kaivostoimitusta olisi haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee.

Mikäli kaivoslain **99 §**:ssä säädettyyn malminetsintäkorvaukseen liittyy riita-asia, esimerkiksi malminetsintäkorvauksen jakamisesta kiinteistöjen omistajien kesken, riita-asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin edelleen kaivoslain (621/2011) 8 luvun mukaisessa kaivostoimituksessa. Toimitusta olisi haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianomainen malminetsintälupa on rauennut tai peruutettu.

8.4 105 § Eräiden ympäristövahinkojen korvaaminen

Kaivoslain **105 §**:ssä on informatiivinen viittaussäännös Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain soveltamisesta. Vahingosta tai haitasta, joka aiheutuu veden, ilman tai maaperän pilaantumisesta taikka melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta taikka niistä vastaavasta häiriöstä, säädetään ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain ([737/1994](#)) **12 §**:ssä. Täydentävää korvauksiin liittyvää sääntelyä on muun muassa vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8.5 106 § Luvan siirron vaikutus korvausvelvollisuuteen

Kaivosviranomaisen tarjoaa sähköisen lomakkeen kaivoslain **73 §**:n tarkoittamaa siirtoa varten. Mikäli siirron saaja vastaanottaa malminetsintäluvan **velvollisuuksineen**, korvausvelvollisuus aikaisemman luvan haltijan osalta päättyy, kun kaivosviranomaisen on hyväksynyt siirron. Mahdolliset aikaisemmat vahingot siirtyvät näin siirron saajan asettaman vakuuden piiriin. Luvan siirron osapuolien tulee olla selvillä kaikista **vaikutuksista**, joita siirrolla mahdollisesti voi olla.

Jos malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta aiheutunut vahinko tai haitta ilmenee vasta myöhemmin, on asiaan sovellettava **104 §**:ssä tarkoitettua menettelyä. Kaivostoimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee.

8.6 107 § Vakuus malminetsintää varten

Malminetsintää varten vaaditaan pääsääntöisesti aina vakuus, kun se perustuu kaivoslain **9 §**:ssä tarkoitettuun malminetsintälupaan. Malminetsintäluvan haltija on velvollinen asettamaan vakuuden kaivoslain **15 §**:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä kaivoslain **103 §**:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista varten. Vakuuden asettamista koskeva asia ratkaistaan aina asianomaisessa malminetsintäluvassa, sitä koskevassa siirto päätöksessä tai erillisenä vakuuspäätöksenä.

Vakuusvaatimuksesta voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos vakuutta on pidettävä ilmeisen tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

Kaivosviranomaisen sovelsi kaivoslain **107 §**:ssä tarkoittamaa vakuuden asettamista siten vuoteen 2018 asti siten, että se määräsi malminetsintäyhtiölle asetettavaksi yhtiökohtaisen malminetsintäluvan tai -lupien malminetsintäalueiden koon mukaan porrastetusti kasvavan vakuuden. Korkein hallinto-oikeus linjasi vakuutta koskevassa päätöksessä dnro**3173/1/16** (antopäivä 9.4.2018) menettelen niin, että vakuus on määrättävä aina yksilöidysti, ja yksittäiseen lupaan liittyvästi.

Kaivosviranomaisen on tämän KHO:n päätöksen jälkeen määrännyt vakuuden tällä menettelyllä. Vakuus perustuu edelleen siihen, että kaivosviranomaisen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupapäätöksen määräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioon ottaen ja päättynyt määrättyyn vakuuteen. Kaivosviranomaisen on luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä harkittava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava.

Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteiden suorittamisen (esimerkiksi koneellista maaperä- ja kallioperä näytteenotto) varmistamiseksi, luvan haltijan on asetettava vakuus. Vakuuden suuruuden määrittämiseen vaikuttaa muun muassa se, että alle 10 km² alueella työskentelee pääsääntöisesti vain yksi tai kaksi kairakonetta.

Malminetsintäalueen koon kasvaessa koneita voi olla useampia, mutta koneellisen työn määrä ei kasva lineaarisesti. Lupamääräyksillä rajoitetaan toimintaa erityisesti herkillä luontokohteilla. Vakuuden suuruus ottaa myös huomioon sen, että joissain tapauksissa vahinkoalue voi olla etäällä tiestä.

Kaivosviranomaisen arvioi, että 10.000 eurolla voi ostaa n. 150 - 200 h konetyöaikaa mahdollisesti tarvittaviin kunnostustoimenpiteisiin. Tämän voi perustellusti katsoa riittäväksi mm. jälkitoimenpiteiden suorittamiseen, koska lähtökohta malminetsinnälle on se, ettei vahinkoja saa aiheuttaa.

Jälkitoimiin kuuluu myös vakuudella katettava kaivoslain 15 §:ssä tarkemmin mainittu tutkimustyöselostus. Kaivosviranomaisen pyytää rauenneesta lupa-alueesta toimitetusta tutkimustyöselostuksesta ensin lausunnon Geologian tutkimuskeskukselta raportin sisällöstä. Mikäli raportti on puutteellinen, kaivosviranomaisen pyytää täydennystä puuttuvilta osilta. Kun raportti vastaa kyseisessä malminetsintäluvassa määrättyä, vakuus voidaan siltä osin vapauttaa.

8.7 109 § Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa lupapäätöksessä, siirtopäätöksessä tai luvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä. Niihin vaikuttavat edellä kaivoslain **107 §**:ssä mainitut toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset. Malminetsintälupaan sisältyvän vakuuden määrää asettaessa kaivosviranomaisen on erityisesti arvioitava kaivoslain **15 §**:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kaivoslain **103 §**:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan todennäköisyys.

Kaivosviranomaisen on arvioitava vakuuden määrän riittävyttä soveltaessaan malminetsintäluvan muuttamista koskevaa kaivoslain **69 §**:ä. Vakuus asetetaan kaivosviranomaiselle, jonka tehtävänä on valvoa korvauksen saajan etua sekä tarvittaessa huolehtia vakuuden rahaksi muuttamisesta ja varojen jakamisesta.

Vakuus on kaivoslain **168 §**:n nojalla asetettava, ennen kuin tutkimustoiminta malminetsintäluvan nojalla aloitetaan, kun siihen oikeuttava malminetsintälupapäätös on lainvoimainen. Sama koskee myös tilannetta, jossa malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä määrätään, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen kaivoslain **169 §**:n nojalla.

Kaivoslain tavoite ohjaa malminetsintäluvanhaltijoita suorittamaan tehokasta malminetsintää. Tehokkuutta valvotaan esimerkiksi kaivoslain **14 §**:n nojalla ja tehokkuutta edellytetään voimassaolon jatkamiseksi. Kaivosviranomaisella on kaivoslain **67 §**:n nojalla oikeus päättää, että malminetsintälupa raukeaa, jos toiminta on ollut keskeytyneenä malminetsintäluvan haltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. Tästä syystä kaivosviranomainen edellyttää, että vakuus asetetaan heti kun tutkimustoiminnan aloittaminen on mahdollista lainvoimaisella malminetsintäluvalla. Malminetsintäyhtiön tulee asettaa luvassa määrätty vakuus samaan aikaan, kun luvassa määrätty malminetsintäkorvaukset on maksettava.

8.8 110 § Vakuudesta suoritettavat kustannukset

Vakuus voidaan käyttää kaivoslaissa säädettyjen, tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi, kuten esimerkiksi malminetsintäalueen jälkitoimenpiteiden suorittamiseksi. Vakuutta voidaan käyttää myös malminetsintäluvan haltijan aiheuttamien vahinkojen ja haittojen korvaamiseksi. Kaivosviranomaisen on vapautettava vakuus, kun malminetsintäluvanhaltija on täyttänyt kaivoslaissa säädettyt ja asianomaisessa malminetsintäluvassa määrätty velvoitteet. Vakuus on mahdollista vapauttaa myös osittain.

Vakuuden vapauttamista koskevaan kaivosviranomaisen päätökseen ei kaivoslain **162 §**:n 3 momentin mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

8.9 111 § Luvan siirron vaikutus vakuuteen.

Jos malminetsintälupa siirretään kaivoslain **73 §**:n nojalla, ei vakuutta automaattisesti vapauteta. Kaivosviranomaisen on kuitenkin siirron yhteydessä harkittava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava, sekä tehtävä asianomaisiin malminetsintälupamääräyksiin tarvittavat muutokset. Samalla kaivosviranomaisen olisi määrättävä ajankohta, josta lukien vakuuden suuruutta tai lajia koskevat muutokset ovat voimassa.

Mikäli kaivoslain **73 §**:n mukaisen siirron jälkeen alkuperäisen luvanhaltijalle ei jää voimassa olevia malminetsintälupapäätöksiä ja siirron saaja on asettanut vakuuden ja vastaanottanut luvan edellisen haltijan vastuut, jotka liittyivät asetettuun vakuuteen, alkuperäisen luvanhaltijan vakuus voidaan vapauttaa.

9 KAIVOSLAKI, VALVONTA, MUUTOKSENHAKU JA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET, (152 § - 175 §)

9.1 152 § Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot niiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.

Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

Tarkastuslaitokset ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan tarkastuslaitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille tarkastuslaitoksille sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja kaivosviranomaiselle.

Salassapitosäännösten estämättä saa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja luovuttaa syyttäjälle ja poliisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

9.2 153 § Kaivosviranomaisen tarkastusoikeus

Kaivosviranomaisella on oikeus päästä alueelle, jossa harjoitetaan tai jossa on aiemmin harjoitettu tässä laissa tarkoitettua toimintaa, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia, ottaa näytteitä ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain **39 §**:ssä säädetään.

9.3 155 § Virka-apu

Poliisi on tarvittaessa velvollinen antamaan virka-apua tämän lain säännösten ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvomiseksi. Sama velvollisuus on tull- ja rajavartiolaitosviranomaisilla toimialallaan.

9.4 156 § Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kaivosviranomaisella on käytettävissä erilaisia reaktiokeinoja, kun kaivoslain (621/2011) säännöksiä tai kaivoslain nojalla annettuja malminetsintälupamääräyksiä ei noudateta. Kaivosviranomaisen voi kieltää jatkamasta tai toistamasta malminetsinnässä kaivoslain säännösten tai lupamääräysten vastaista menettelyä sekä määrätä säännöksen tai määräyksen rikkoja täyttämään velvollisuutensa.

Kaivoslain **156 §**:n 1 momentissa tarkoitetut kiellot ja määräykset koskevat myös toiminnan lopettamiseen ja jälkitoimenpiteisiin liittyviä rikkomuksia ja laiminlyöntejä. Kaivosviranomaisen on ennen kiellon tai määräyksen antamista kuultava asianosaista. Kuulemiseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Kaivosviranomaisen on tarvittaessa oltava yhteydessä muun muassa muihin toimialallaan yleistä etua valvoviin viranomaisiin asian selvittämiseksi. Kaivosviranomaisen päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Kun päätös sisältää asianosaista velvoittavan ratkaisun, on päätös annettava tiedoksi hallintolain **60 §**:n mukaisesti todisteellisena tiedoksiantona.

9.5 157 § Toiminnan väliaikainen kieltäminen

Kaivosviranomaisen voi väliaikaisesti kieltää malminetsintälupaan perustuvan toiminnan taikka asettaa väliaikaisia rajoituksia, jos asianomainen malminetsintäluvan haltija ei ole oikaissut rikkomustaan tai laiminlyöntiään kaivoslain **156 §**:n 1 momentin perusteella annetusta kiellosta tai määräyksestä huolimatta tai jos on muuten perusteita epäillä, että edellytykset luvan peruuttamiselle ovat olemassa. Kielto tai rajoitus on voimassa enintään siihen saakka, kun malminetsintäluvan peruuttamista koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Kaivosviranomaisen on väliaikaisesti kiellettävä malminetsintälupaan perustuva toiminta, jos kaivoslain 9 luvussa säädettyjen malminetsintää koskevien korvausten suorittaminen tai kaivoslain 10 luvun nojalla määrätyn malminetsintää koskevan vakuuden asettaminen on laiminlyöty. Kielto on voimassa, kunnes laiminlyönti on korjattu tai malminetsintäluvan peruuttamista koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

9.6 158 § Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Kaivoslain **158 §**:n mukaan kaivosviranomaisen voi tehostaa kaivoslain (621/2011) nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämis- tai keskeyttämisuhalla siten, kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Pääsääntöisesti päävelvoite (esimerkiksi kaivoslain **156 §**:n nojalla annettu kielto tai määräys) ja uhkasakko määrättäisiin samalla päätöksellä.

9.7 159 § Vireillepano-oikeus

Jollei kaivoslain **156 §**:n 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) haittaa kärsivä asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
- 5) saamelaiskäräjät, jos haitalliset vaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella;
- 6) kolttien kyläkokous, jos haitalliset vaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

9.8 160 § Kaivossäännösten rikkominen

Kaivoslain **160 §**:n 1 momenttiin on koottuna kaikki keskeiset kaivoslaissa säädettyt malminetsintäluvan haltijan velvollisuudet, kiellot ja rajoitukset sekä kaivoslain nojalla annetut kiellot ja määräykset, joiden rikkomisesta on seurauksena sakkoa.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo kaivoslain:

- 1) **9–11 §**:ssä, **15 §**:ssä tai **168 §**:ssä säädettyä velvollisuutta, kieltoa tai rajoitusta,
- 2) **7 §**:ssä tai **8 §**:ssä säädettyä velvollisuutta, kieltoa tai rajoitusta taikka
- 3) **51 §**:ssä tai **169 §**:n nojalla annettua määräystä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kaivossäännösten rikkomisesta sakkoon.

Ilmoitusvelvollisuuksien ja selvitysvelvollisuuksien laiminlyönti ei ole edellä mainitulla tavalla rangaistavaa, koska säännösten mukaiset hallintopakat ja mahdollisuudet puuttua voimassa oleviin lupiin antavat riittävästi toimintamahdollisuuksia kaivosviranomaiselle. Kaivoslain **160 §**:n 1 momentin 1 kohdassa on säädetty keskeisimmät velvollisuudet, kiellot ja rajoitukset, joiden rikkomisesta on tuomittava sakkoon. Malminetsintälupaan perustuvassa malminetsinnässä olisi erityisesti noudatettava kaivoslain **9 §**:ssä säädettyä lupavelvollisuutta, **10 §**:ssä ja **11 §**:ssä säädettyjä rajoituksia sekä **15 §**:ssä säädettyjä jälkitoimenpiteitä koskevia velvollisuuksia.

Sakolla rangaistaisiin sitä, joka rikkoo kaivoslain **168 §**:ssä säädettyjä päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia kieltoja ja rajoituksia. Etsintätyötä koskevien säännösten kaivoslain **7 §**:n ja **8 §**:n sekä kohdan nojalla **51 §**:ään ja **169 §**:ään perustuvien määräysten rikkomisesta olisi tuomittava myös sakkoon.

Jos edellä mainittu teko huomioon ottaen sen haitallisuus, vahingollisuus, teossa osoitettu vähäinen syyllisyys tai vähäinen huolimattomuus ja muut tekoon liittyvät seikat olisivat kokonaisuutena arvostellen vähäinen, ei rangaistusta kuitenkaan tuomittaisi.

Kaivoslain **160 §**:n 1 momentissa on kokonaan rangaistavuuden ulkopuolelle jätetty eräät kaivoslakiin perustuvat velvollisuudet, kiellot ja rajoitukset, kuten esimerkiksi **12 §**:ssä ja **14 §**:ssä säädetty ilmoitus- ja selvitysvelvollisuudet sekä **13 §**:ssä säädetty maa- ja kiviainesjätteitä koskevat velvollisuudet. Tällaisten velvollisuuksien

rikkominen on rangaistavuuden kannalta arvioitava vähäisenä pidettäväksi teoksi, johon kaivosviranomaisen voi tehokkaasti puuttua muun muassa kaivoslain hallintopakkosäännösten **156 § - 157 §:n** nojalla.

Kaivoslain **160 §:ssä** on tarvittavalla täsmällisyydellä yksilöity kaivossäännösten rikkomista tarkoittavat toiminnot ja laiminlyönnit siten, että rangaistavuus on sanamuodon perusteella ennakoitavissa. Rangaistavuus edellyttäisi tahallisuutta tai huolimattomuutta. Pykälää sovellettaisiin vain, jos samasta teosta ei muualla lainsäädännössä säädettäisi ankarampaa rangaistusta. Esimerkkinä muualla lainsäädännössä olevista rangaistuksista joita voidaan soveltaa asiaan, ovat muun muassa rikoslain 16 luvun **8 §:ssä**, jossa säädetään rangaistus väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle, 24 luvun 1—4 §:ssä rangaistus kotirauhan ja julkisrauhan rikkomisesta, 28 luvun **11 §:ssä** rangaistus hallinnan loukkauksesta, 35 luvussa rangaistus vahingonteosta, 47 luvun 1 §:ssä rangaistus työturvallisuusrikoksesta, 48 luvussa rangaistus ympäristörikoksista ja 48 a luvun **3 §:ssä** rangaistus metsärikoksesta. Rikoslain soveltamista ei kuitenkaan voida pitää tyyppillisenä malminetsintätutkimuksiin.

9.9 161 § Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä kaivoslain **160 §:ssä** tarkoitetusta teosta, jolla on loukattu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

9.10 162 § (7.8.2015/1005) Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätökseen

Kaivoslain **162 §:ssä** säädetään muutoksenhausta kaivosviranomaisen päätökseen.

Kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä pääosa päätöksessä tarkoitetusta malminetsintäalueesta sijaitsee.

Hallinto-oikeuden päätökseen kaivoslain **70 §:ssä**, sekä **156 §:ssä** ja **157 §:ssä** tarkoitetussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäytölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Edellä mainitun valituslupasääntelyn ulkopuolelle jäävät malminetsinnän osalta kaivoslain **70 §:ssä** sekä **156 §** ja **157 §:ssä** tarkoitetut asiat. Kaivoslain **70 §:ssä** säädetään malminetsintäluvan peruuttamisesta. Rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemista koskevassa kaivoslain **156 §:ssä** säädetään kaivosviranomaisen kielloista ja määräyksistä. Kaivoslain **157 §** koskee toiminnan väliaikaista kieltä. Kaivoslain **158 §:n** mukaan kaivosviranomaisen voi tehostaa antamaansa kieltä tai määräystä uhkasakolla taikka teettämisen tai keskeyttämishallalla. Valituslupasääntelyn piiriin kuuluisivat esimerkiksi kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat luvan myöntäminen, muuttamista, siirtämistä tai voimassaolon jatkamista koskevat asiat sekä tarkastuslaitoksen hyväksyminen.

Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Vakuuden vapauttamista koskevaan kaivosviranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallintolainkäyttölain mukaan päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti. Perusteena voidaan käyttää myös sitä, että päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Jos asiassa tarvitaan valituslupa, valitus ei estä täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon. Kaivoslain mukaisesta täytäntöönpanomääräyksestä on säädetty tarkemmin kaivoslain **169 §**:ssä.

Poikkeuksena muutoksenhakuun, vakuuden vapauttamista koskevaan kaivosviranomaisen päätöksen ei sen sijaan saa hakea muutosta valittamalla.

Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

9.11 165 § Valitusoikeus

Malminetsintälupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
- 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkupe-
räiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elin-
olosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Kaivoslain **67 §**:n 3 momentissa tarkoitettuun kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla ainoastaan luvan raukeamista koskevan ilmoituksen tehnyt luvanhaltija (Muutossäädös 307/2017).

9.12 166 § Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen

Kaivoslain mukaista hakemusasiasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava etukäteen noudattaen, mitä kaivoslain **57 §:n** 2 momentissa lupapäätöksen antamisesta säädetään.

Hallinto-oikeuden on huolehdittava siitä, että toiminnan sijaintikunta ja muu sellainen kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät, julkaisee viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Hallinto-oikeuden on toimitettava antamansa päätös valittajalle. Lisäksi hallinto-oikeuden on toimitettava päätöksen jäljennös kaivosviranomaiselle ja sitä pyytäneille asianosaisille sekä luvanhaltijalle, jos tämä ei ole valittajana.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolaissa säädetään.

9.13 168 § Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslain **168 §:n** mukaan lupapäätöksen lainvoimaisuus olisi toiminnan aloittamisen keskeinen edellytys.

Pykälän 1 momentin nojalla malminetsintälupa perustuva malminetsintä, liikkuminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla malminetsintäalueella ja muut lupaan perustuvat toimenpiteet olisivat sallittuja, kun malminetsintälupa on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuum on asetettu.

Jos malminetsintäalue sijaitsee luonnonsuojelulaissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella, ei toimenpiteitä saa aloittaa, ennen kuin luonnonsuojelulain mukainen lupa on lainvoimainen. Malminetsintälupaan perustuvassa toiminnassa on noudatettava, mitä kaivoslain **3 §:ssä** mainituissa laeissa tai muualla laissa säädetään.

9.14 169 § Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Malminetsintäluvan mukaisiin toimenpiteisiin voidaan pääsääntöisesti kaivoslain **168 §:n** mukaisesti ryhtyä vasta, kun lupapäätös on lainvoimainen. Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta annettua päätöstä koskeva valitus voi kohdistua johonkin rajattuun erilliskysymykseen, esimerkiksi malminetsintäalueen tiettyyn osaan taikka tiettyihin malminetsintämenetelmiin. Tällainen saattaisi tarpeettomasti viivästyttää malminetsintän jatkumista koko malminetsintäalueella. Kaivosviranomaisen voi kaivoslain **169 §:n** 1 momentin nojalla hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voitaisiin valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Hakijan tulisi esittää pyynnölle perusteltu syy, joka voi liittyä muun muassa toimenpiteisiin ryhtymisen tarpeellisuuteen ja viivytyksestä aiheutuviin haittoihin. Kaivosviranomaisen on luvassa yksilöitävä sallitut toimenpiteet.

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä tällaisina toimenpiteinä voivat tulla kyseeseen aiemmin voimassa olleen luvan mukaisten tutkimustoimenpiteiden jatkaminen laadultaan ja laajuudeltaan vastaavina.

Luvanhaltija voi kuitenkin ryhtyä sellaisiin malminetsintätutkimuksiin, jotka on sallittu kaivoslain 7 §:n ja 9 §:n nojalla.

Kaivoslain 169 §:n 2 momentissa säädetään määräyksen antamisen edellytyksistä. Täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Siten kaivosviranomaisen ei voi antaa sellaista määräystä toimenpiteistä, joka merkitsee muutoksenhakuoikeuden tosiasiallista kaventumista, ja vain sellaiset toimenpiteet voivat olla mahdollisia, joiden suorittamisen jälkeen olot on mahdollista palauttaa aiempaa vastaaviksi. Hakijan on asetettava kaivosviranomaisen määräämä kaivoslain 107 §:n tarkoittama vakuus niiden edunmenetyksen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa esimerkiksi ympäristön saattamiseksi ennalleen. Malminetsintätoimenpiteitä varten vaadittava vakuus määrätään noudattaen, mitä kaivoslain 107 §:ssä säädetään malminetsintää varten vaadittavasta vakuudesta ja kaivoslain 109 §:ssä määrätään vakuuden asettamista koskevasta menettelystä.

Hakijan on esitettävä täytäntöönpanomääräystä koskeva pyyntö ja perusteet pyynnön hyväksymiselle lupahakemuksessa, ja täytäntöönpanoasia ratkaistaan malminetsintälupapäätöksessä.

Täytäntöönpanomääräystä koskeva hakemus on mahdollista tehdä myös valitusajan kuluessa, kuitenkin viimeistään 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Tällöin hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä kaivoslain 37–40 §:ssä ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä. Hakemuksen johdosta annettavan päätöksen sisältöön sovelletaan, mitä kaivoslain 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä. Päätöksen antamiseen sovellettaisiin, mitä kaivoslain 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta, ja siitä tiedotettaisiin noudattaen, mitä kaivoslain 58 §:ssä säädetään lupapäätöksestä tiedottamisesta.

Kaivosviranomaisen on viipymättä toimitettava jäljennös päätöksestä, joka on annettu täytäntöönpanomääräyksellä asianomaiselle hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille.

Se, joka on valittanut asianomaisesta malminetsintälupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia täytäntöönpanomääräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava. Määräyksen täytäntöönpanon kieltämisestä säädetään kaivoslain 169 §:n 4 momentissa. Sen nojalla muutoksenhakutuomioistuimi voisi valituksesta kumota kaivosviranomaisen täytäntöönpanomääräyksen, muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Hallinto-oikeuden ratkaisu tähän asiaan on annettava ripeästi.

Hallinto-oikeuden päätöksestä ei saisi erikseen valittaa, vaan muutoksenhaku olisi mahdollinen ainoastaan pääasian yhteydessä. Toisin kuin kaivoslain 99 §:ssä säädetään, maksuvelvollisuuden edellytyksenä ei olisi asianomaisen luvan lainvoimaisuus. Malminetsintäkorvaus olisi suoritettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen on antanut kaivoslain 169 §:ssä tarkoitetun täytäntöönpanomääräyksen. Malminetsintäkorvauksen suuruus ja maksuajankohta seuraavilta vuosilta olisi sen mukainen kuin kaivoslain 99 §:ssä säädetään.

9.15 170 § Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano

Kaivosviranomaisen kaivoslain **156 §**:n nojalla antamaa kieltoa tai määräystä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiksi sekä kaivoslain **157 §**:n nojalla antamaa väliaikaista kieltoa tai määräystä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Muutoksenhakutuomioistuin voisi kuitenkin kieltää kaivosviranomaisen kiellon tai määräyksen täytäntöönpanon taikka määrätä sen keskeytettäväksi tai antaa muun täytäntöönpanoa koskevan määräyksen.

9.16 173 § Alueiden rajat syvyysuunnassa

Kaivoslain **173 §**:n nojalla malminetsintäalueen rajat luetaan syvyysuuntaan pystysuorasti. Tarkoituksena on estää malminetsintä, louhinta ja kullanhuuhtoa maan alla asianomaisessa luvassa rajatun alueen ulkopuolella ilman malminetsintälupaa tai asianomaisen lupaa. Kaivoslain **173 §**:ssä mainittu rajojen lukeminen syvyysuuntaan pystysuorasti, ei vaikuta kuitenkaan maanomistajan yksityisoikeuteen sallia malminetsintätyö omistamillaan kiinteistöillään.

9.17 174 § Panttaus

Luvanhaltija voi pantata malminetsintälupaan perustuvan etuoikeuden.

Panttioikeus tulee voimaan, kun kaivosviranomaisen saa luvanhaltijalta kirjallisen ilmoituksen panttauksesta. Kaivosviranomaisen antaa ilmoituksen vastaanottamisesta todistuksen luvanhaltijalle.

Vna (391/2012) **28 §** Panttausilmoitus

Kaivoslain **174 §**:ssä tarkoitetun panttausta koskevan ilmoituksen tulee sisältää:

- 1) pantinantajan ja pantinsaajan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka;
- 2) tiedot kaivos- tai malminetsintäluvasta, johon perustuvaan kaivosmineraalien hyödyntämisoikeuteen tai vastaavasti etuoikeuteen ilmoitettava panttioikeus kohdistuu;
- 3) tiedot panttioikeuksien keskinäisestä etusijasta, jos pantattavaan oikeuteen kohdistuu tai ilmoitetaan kohdistuvaksi useampi panttioikeus;
- 4) tieto siitä, että luvanhaltija on ennen kaivosviranomaiselle tekemäänsä ilmoitusta kirjallisesti ilmoittanut kaikille paremmalla etusijalla olevien panttioikeuksien haltijoille kaivosviranomaiselle ilmoitettavasta panttioikeudesta;
- 5) tarvittaessa tieto ilmoitettavan panttioikeuden mukaisen panttivastuun rahamäärästä.

Luvanhaltijan tai ilmoituksen laatijan on allekirjoitettava ilmoitus. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös kirjallisesta panttaussitoumuksesta tai vastaavasta asiakirjasta, pantinantajan virkatodistus tai kaupparekisteriote sekä muut tarpeelliset asiakirjat

9.18 175 § Maksut

Tämän lain mukaisten valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa [\(150/1992\)](#).

Kunnalla on oikeus periä tähän lakiin perustuvista toimenpiteistään maksua, jonka perusteen on vastattava, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään. Kunnalle perittävän maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireille tulleen asian käsittelystä. Maksu saadaan kuitenkin periä, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa [\(706/2007\)](#) säädetään.

10 LOPPUSÄÄNNÖKSET, KAIVOSLAKI (178 § - 188 §)

10.1 178 § Yleinen siirtymäsäännös

Kumotun kaivoslain (503/1965) nojalla vireille tulleet varausilmoitukset ja valtaushakemukset sekä muut asiat siirtyisivät kaivoslain tultua voimaan työ- ja elinkeinoministeriöstä kaivosviranomaiselle (Tukesille), joka käsittelee ja ratkaisee asian.

Kaivoslain (621/2011) **179 § - 180 §**:ssä ja **183 § - 188 §**:ssä on kuitenkin säädetty poikkeuksia tästä pääsäännöstä. Kaivoslain (621/2011) voimaan tullessa Tukesissa vireillä olevissa kaivosturvallisuusasioissa ja tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan uuden kaivoslain voimaan tullessa voimassa olleita, kumottavan lain säännöksiä. Kaivoslain (621/2011) **179 § - 180 §**:ssä ja **183 § - 188 §**:ssä on kuitenkin säädetty poikkeuksia tästä pääsäännöstä. Kaivoslain **178 §**:n 3 momentin nojalla myös sellaiset 1 momentissa tarkoitetut asiat käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin uuden kaivoslain säännösten mukaisesti, jotka muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lain voimaan tultua ja palauttaa kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi.

10.2 179 § Malminetsintään ja kullanhuuhdontaan sovellettavat säännökset

Kumotun kaivoslain (503/1965) nojalla annettu valtausoikeus jää voimaan valtauskirjassa mainituilla ehdoilla.

Valtausoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan edelleen, mitä kumotun kaivoslain (503/1965) **12 §**:ssä ja **15 §**:ssä, **62 §**:n 2 momentissa ja **63 §**:ssä säädetään. Valtauskorvauksen vuotuinen suuruus on 20 euroa hehtaarilta.

Valtausoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä kaivoslain (621/2011) **6, 12, 14** ja **15 §**:ssä säädetään malminetsinnästä. Valtaajan on toimitettava kaivoslain (621/2011) **14 §**:ssä tarkoitettu selvitys ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua kaivoslain (621/2011) voimaantulosta.

Valtaajan on toimitettava kaivoslain (621/2011) **15 §**:ssä tarkoitettu ilmoitus viimeistään vuoden kuluttua valtausoikeuden raukeamisesta tai peruuttamisesta.

10.3 180 § Valtausoikeuden raukeaminen, peruuttaminen, voimassaolon jatkaminen ja siirto

Kumotun kaivoslain (503/1965) nojalla annetun valtausoikeuden raukeamiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä malminetsintäluvan raukeamisesta ja peruuttamisesta kaivoslain **67, 70** ja **72 §**:ssä säädetään.

Valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä kaivoslain **61, 66** ja **72 §**:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta.

Malminetsintäluharkinnassa otetaan huomioon kumotun kaivoslain (503/1965) taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten laiminlyönti sovellettaessa kaivoslain **46 §:n** 1 momentin 8 kohtaa. Malminetsintäluvan voimassaolon enimmäisaikaan lasketaan mukaan valtausoikeuden voimassaoloaika, niin että yhteensä tämä malminetsintäaika voi kestää 15 vuotta.

Valtausoikeuden siirtoon sovelletaan, mitä kaivoslain **73 §:ssä** säädetään malminetsintäluvan siirrosta.

10.4 185 § Varaus, valtausoikeus ja kaivosoikeus luvan myöntämisen esteenä

Kaivoslain **185 §:n** 1 momentin mukaan kumotun kaivoslain (503/1965) nojalla tehty varaus, sen nojalla annettu valtausoikeus ja kaivosoikeus sekä vuoden 1943 kaivoslakiin perustuva kaivosoikeus, rinnastetaan luvan myöntämisen esteitä ja edellytyksiä koskevassa harkinnassa kaivoslain (621/2011) mukaiseen varausilmoitukseen, varauspäätökseen, malminetsintäluvaan kaivoslain **44 §:n** 2 momenttia ja kaivoslain **46 §:n** 1 momentin 3—5 kohtaa.

Kun kyse on valtausoikeudesta tai kaivosoikeudesta, joka on rauennut tai julistettu menetetyksi ennen uuden kaivoslain voimaantuloa, lasketaan kaivoslain **46 §:n** 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu määräaika siitä, kun oikeuden luopumista koskeva ilmoitus on saapunut ministeriöön tai se on julistettu menetetyksi.

10.5 186 § Valvonta- ja hallintopakkosäännösten soveltaminen

Kaivoslain **186 §:n** nojalla valvontaa ja hallintopakkoa koskevaa kaivoslain **152—159 §:ää** ja niihin liittyen kaivoslain hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpanosäännöstä **170 §:ä** sovellettaisiin vastaavasti toimintaan, jonka harjoittaminen perustuisi kumotun kaivoslain (503/1965) annettuun valtausoikeuteen. Kaivosviranomaisen voi myös esimerkiksi kaivoslain **157 §:n** 2 momentin nojalla väliaikaisesti kieltää malminetsinnän valtausoikeuden nojalla, jos valtauskorvauksen suorittaminen on laiminlyöty.

10.6 187 § Kaivossäännösten rikkominen valtausoikeuden ja kaivosoikeuden nojalla tapahtuvassa toiminnassa

Kaivoslain **187 §:ssä** säädetään siirtymäsäännösten perusteella voimaan jäävien valtausoikeuksien nojalla tapahtuvassa toiminnassa aiheutettujen rikkomusten ja laiminlyöntien rangaistavuudesta. Kaivoslain **187 §:ä** koskee vain sellaisia rikkomuksia ja laiminlyöntejä, jotka on tehty kaivoslain (621/2011) tultua voimaan. Siten aikaisempien tekojen rangaistavuudesta olisi voimassa, mitä kumotun kaivoslain (503/1965) **62 §:ssä** säädetään, vaikka rangaistus tällaisesta teosta tuomittaisiin vasta uuden lain tultua voimaan.

Kumotun kaivoslain (503/1965) **62 §:ssä** säädetään rikkomusten ja laiminlyöntien rangaistavuudesta. Kaivoslain (621/2011) **187 §:ä** vastaa keskeisiltä osin kumotun kaivoslain (503/1965) **62 §:ää** ja kaivoslain (621/2011) **160 §:n** rangaistussäännöstä muutoin, mutta rangaistavuuden alaa on laajennettu vastaamaan kaivoslain (621/2011) **179 §:n** 3 momentissa ja kaivoslain (621/2011) **181 §:n** 3 momentissa ehdotettuja täydentäviä velvollisuuksia, kieltoja ja rajoituksia (esimerkiksi koskien alueen jälkihoitoa). Laajentumista ei kuitenkaan voida pitää olennaisena. kaivoslain (621/2011) säännösten mukaiset hallintopakot sekä mahdollisuus kaivoslain **180**

§:n 1 momentin nojalla puuttua voimassa oleviin oikeuksiin antavat riittävästi toimintamahdollisuuksia kaivosviranomaiselle.

Kaivoslain **187 §**:n 1 momentin 1 kohdassa on säädetty keskeisimmät velvollisuudet, kiellot ja rajoitukset, joiden rikkomisesta olisi tuomittava sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Valtausoikeuteen perustuvassa toiminnassa on erityisesti noudatettava kaivoslain **15 §**:ssä säädettyjä jälkitoimenpiteitä koskevia velvollisuuksia.

Jos kaivoslain **187 §**:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu teko huomioon ottaen sen haitallisuus, teossa osoitettu vähäinen syyllisyys tai vähäinen huolimattomuus ja muut tekoon liittyvät seikat olisivat kokonaisuutena arvostellen vähäinen, ei rangaistusta kuitenkaan tuomittaisi.

Vähäisyyttä rangaistavuuden poissulkevana perusteena ei kuitenkaan uloteta kaivoslain **187 §**:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin, koska niiden rikkomista ei missään olosuhteessa voi pitää vähäisinä. Kaivoslain **187 §**:ää on tarvittavalla täsmällisyydellä yksilöity kaivossäännösten rikkomista tarkoittavat toiminnot ja laiminlyönnit siten, että rangaistavuus on sanamuodon perusteella ennakoitavissa. Rangaistavuus edellyttäisi tahallisuutta tai huolimattomuutta. Pykälää sovelletaan vain, jos samasta teosta ei muualla lainsäädännössä säädetäisi ankarampaa rangaistusta. Rikoslain soveltamista ei kuitenkaan voida pitää tyyppillisenä. Kaivoslain **187 §**:n 3 momentissa on kaivoslain **161 §**:ää vastaava säännös, jolla rajoitettaisiin virallisen syyttäjän syyteoikeutta. Säännös vastaa kumotun kaivoslain (503/1965) **63 §**:n 2 momenttia.

10.7 188 § Säännösten soveltaminen vireillä oleviin asioihin

Kaivosviranomaiseen kaivoslain (621/2011) **178 §**:n 1 momentin nojalla siirtyviin asioihin sovelletaan vastavasti, mitä kaivoslain (621/2011) **57 §**, **58 §**, **74 §** ja **75 §**:ssä säädetään päätöksen antamisesta ja siitä tiedottamisesta, **162 §**:ssä ja **165 §**:ssä muutoksenhausta sekä **166 §**:ssä hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta.

11 MALMINETSINTÄLUPAPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ

Kaivoslain (621/2011) mukainen myönteinen malminetsintälupapäätös sisältää seuraavat kohdat:

- Päätöksen voimassaolo määräytyy kaivoslain (621/2011), 60 §, 61 §, 66 §, 67 §:n mukaan.
- Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n. Hakijan esittämään hakemukseen voidaan soveltaa myös 169 §:ä

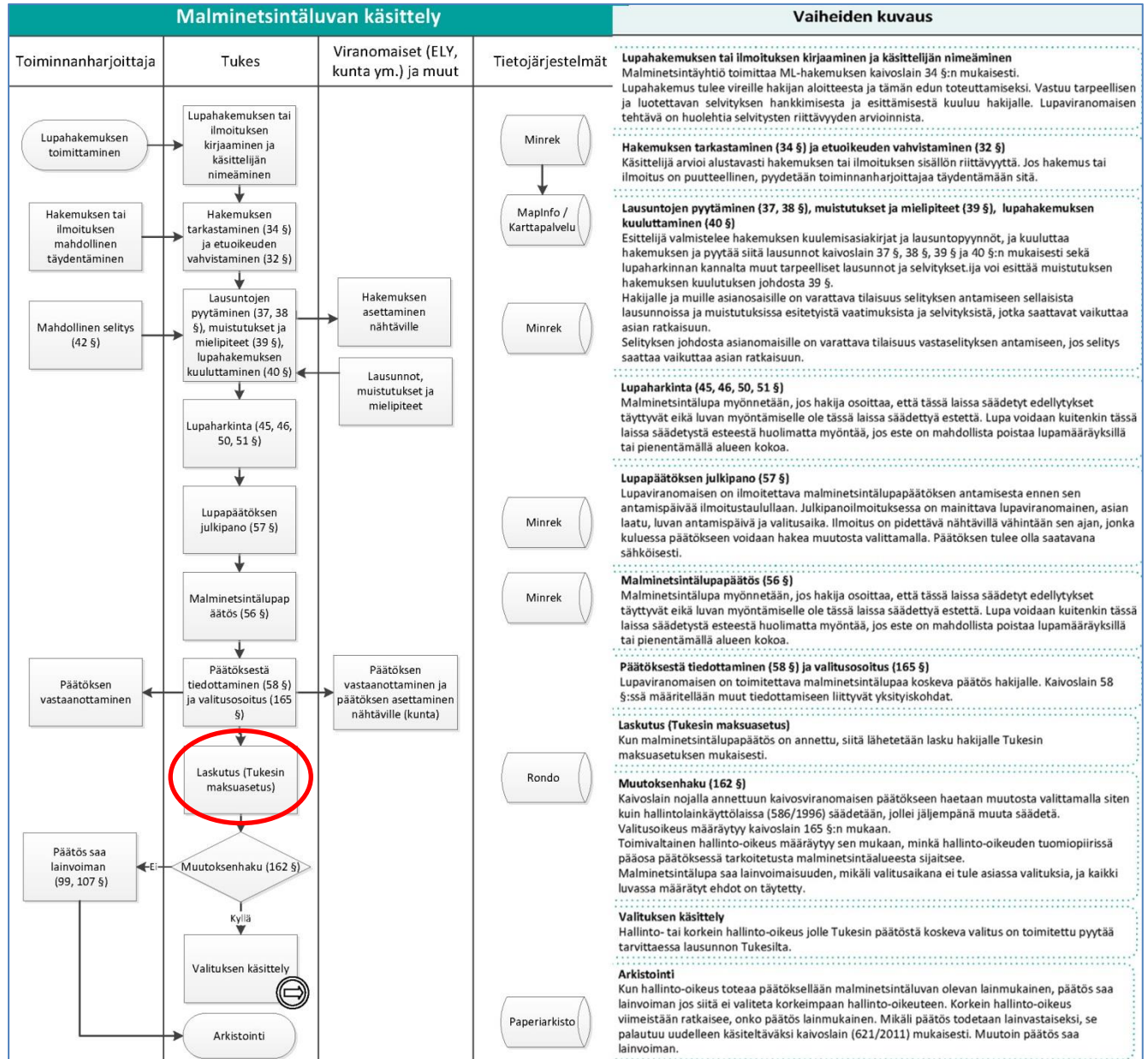
Päätöksessä annetaan pääsääntöisesti aina seuraavat määräykset kaivoslain mukaisesti:

- ✓ Tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvastavuudesta 14§ ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) asetus 4§
- ✓ Jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle: 15 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012), 5 §.
- ✓ Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta: kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.
- ✓ Ilmoitusvastavuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia: kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.
- ✓ Malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta: kaivoslaki (621/2011) 11 §, 51, 67 §
- ✓ Vakuuden asettamisesta: kaivoslaki (621/2011) 107 §
- ✓ Malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta (tapauskohtaiset lisämääräykset): (621/2011) 11 ja 15 §.
- ✓ Yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista: Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 §, VNa (391/2012) 2 §
- ✓ Malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksuajankohdasta: (621/2011) 99 §, kaivoslain (621/2011) 51 §, 67, 69 §:ään jossa säädetään jossa säädetään malminetsintäluvan raukeamisesta ja muuttamisesta.
- ✓ Vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella: kaivoslain (621/2011) 103 §

Malminetsintäluvan sijainnin edellyttäessä vielä seuraavat kohdat:

- ✓ Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella: Määräys perustuu Poronhoitolain (848/1990) 2§:ään ja kaivoslain (621/2011) 51 §:ään
- ✓ Saamelaiden asema alkuperäiskansana saamelaiden kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaiset oikeudet kolttialueella: laki saamelaiskäräjistä (1995/974) 4 §, kolttalaki (253/1995) 2 §, kaivoslaki (621/2011) 38 §
- ✓ Natura-arviointimenettelystä

12 PROSESSIKUVAUS

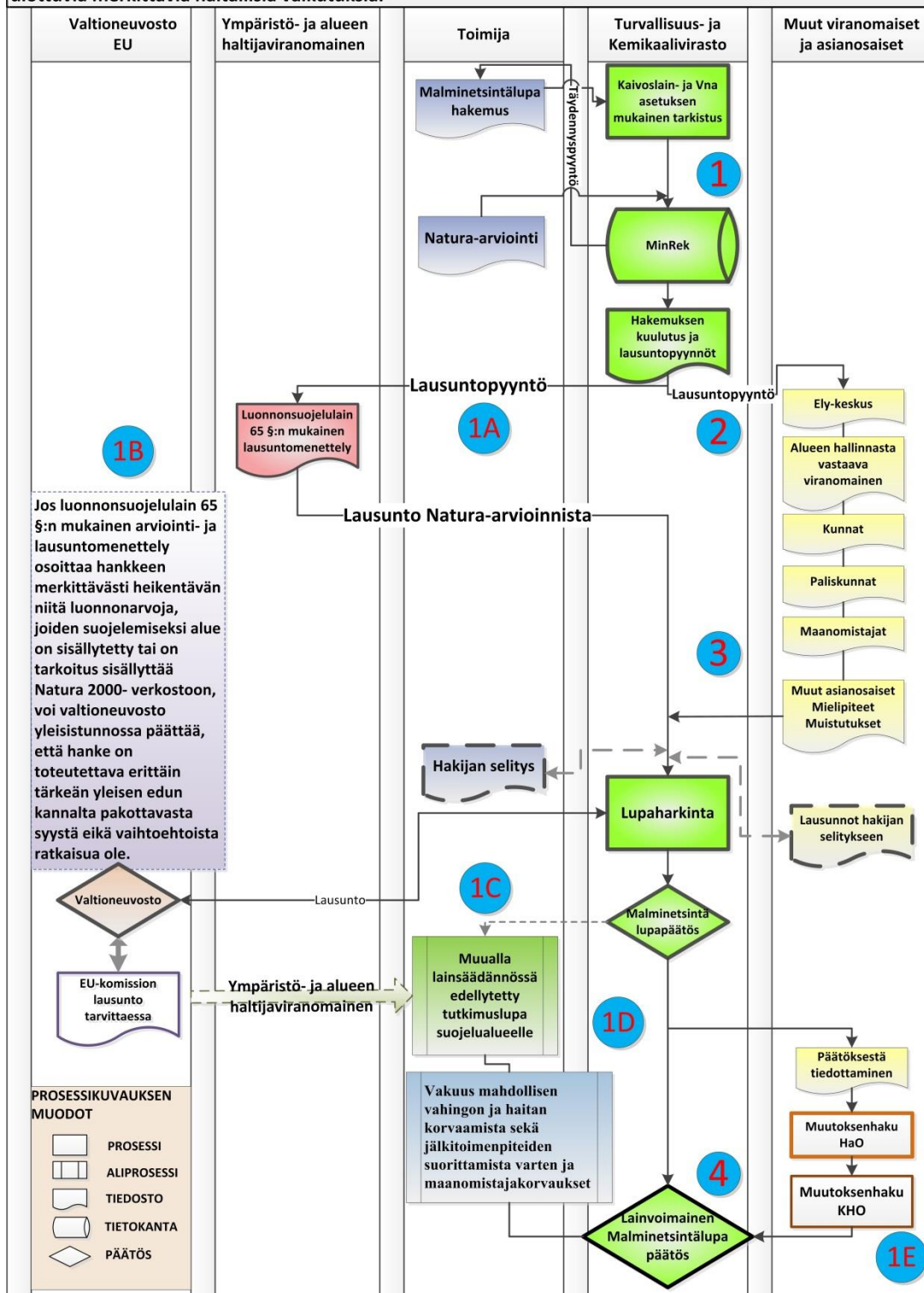

Kaivosasioita koskeva hinnasto: <https://tukes.fi/documents/5470659/6373226/Maksutaulukko%2001012019/0e87ca82-1def-33c2-b2ba-39340af99130>

Ennen yllä olevaa maksutaulukkoa vireille tulleet hakemukset käsitellään kulloinkin voimassa olleen maksuasetuksen/maksutaulukon mukaisesti. Perusmaksun lisäksi peritään mahdolliset kuulutus- ja ilmoituskulut sekä käsittelymaksu. Pinta-alaperusteisista malminetsintäluvista laskutetaan ennakkomaksu hakemuksen rekisteriin kirjaamisen yhteydessä. Ennakkomaksuna peritään 20 % suoritteen ja poikkeuksellisen puutteellisen hakemuksen perusmaksusta enintään 40 %.

13 MALMINETSINTÄLUPAHAKEMUKSEN VAIHEET NATURA 2000 -ALUEELLA

Malmnetsintä lupaprosessi Natura 2000- alueella tai alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

1. Malminetsintälupahakemus

- Toimija toimittaa malminetsintälupahakemuksen kaivoslain (621/2011) 34 §:n ja valtioneuvoston asetuksen kaivostoiminnasta (391/2012) 12–13 ja 16–17, 21–24 §:n mukaisesti Tukesin hakemuslupapohjalla tarvittavine liitteineen.
- Esittelijä tarkistaa hakemuksen ja liitteet, täyttävätkö ne laissa asetetut ehdot.
- Hakijalta pyydetään täydennystä, mikäli hakemuksessa tai liitteissä on puutteita, tai hakemusalueella on jokin kaivoslain mukainen este.

2. Kuuleminen ja lausunnot

- Esittelijä valmistelee hakemuksen kuulemisasiakirjat ja lausuntopyynnöt, ja kuuluttaa hakemuksen ja pyytää siitä lausunnot kaivoslain (621/2011) 37 §, 38 §, 39 § ja 40 §:n mukaisesti
- Tukesin on pyydettävä malminetsintälupaa koskevasta hakemuksesta lausunto kaivoslain (621/2011) 37 §:n mukaisesti, sekä lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot ja selvitykset.
- Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoista ja muistutuksissa esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun ((621/2011) 39 §).
- Selityksen johdosta asianomaisille on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun.

3. Lupaharkinta

- Malminetsintälupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

4. Päätös

- Malminetsintälupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen sisältö on oltava kaivoslain (621/2011) 56 §:n mukainen
- Lupaviranomaisen on toimitettava malminetsintälupaa koskeva päätös hakijalle. Kaivoslain (621/2011) 58 §:ssä määritellään muut tiedottamiseen liittyvät yksityiskohdat.

1A. Natura-arvio

- Kaivosviranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.
- Kaivosviranomaisen on katsottava, että luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointi on tehty. Kaivosviranomaisen on sen jälkeen pyydettävä siitä lausunto ELY-keskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnon-suojelualue on. Lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa.

1B. Valtioneuvosto ja EU komissio

Kaivosviranomaisen voi kuitenkin myöntää malminetsintäluvan, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Jos alueella on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava laji, on lisäksi edellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koitui erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy taikka muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto.

1C. Tutkimuslupa

Jos malminetsintä edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteet kuitenkin aloittaa vasta kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltailta viranomaiselta.

1D. Vakuus

Malminetsintäluvan haltijan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

1E. Muutoksenhaku

- Kaivoslain nojalla annettuun kaivosviranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä. Valitusoikeus määräytyy kaivoslain (621/2011) 165 §:n mukaan.
- Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä pääosa päätöksessä tarkoitetusta malminetsintäalueesta sijaitsee.
- Malminetsintälupa saa lainvoimaisuuden, mikäli valitusaikana ei tule asiassa valituksia, tai asiaan jätetyt valitukset hylätään ja kaikki luvassa määrätyt ehdot on suoritettu.

14 KAIVOSVIRANOMAISEN YLEIS- JA RAPORTOINTIOHJEET SEKÄ SÄHKÖISETLOMAKKEET

<https://tukes.fi/teollisuus/kaivos-malminetsinta-ja-kullanhuuhdonta>